

PORADNIK SPÓŁDZIELNI

Przedpłata wynosi
3 zł kwart.
Cena ogłoszeń:
Wiersz petyt. 4-lin.
30 groszy.

DWUTYGODNIK DLA SPRAW SPÓŁDZIELCZYCH.
ORGAN
UNJI ZWIĄZKÓW SPÓŁDZIELCZYCH W POLSCE
wychodzący zamiast czasopism

Wydawca:
Unja Związków Spółdziel-
czych w Polsce.
Poznań, plac Wolności 18.
Redaktor: Rus Kuźtalan.

„Poradnik Spółdzielni” „Poradnik Spółdzielni Kredytowych” „Siła” „Odrodzenie”.

Nr. telefonów: Unja Związków Spółdzielczych w Polsce 4321, 2056, 2183, 2184; Spółdzielnia Wydawnicza U. Z. S. w Poznaniu — 3489
Wszelkie przesyłki należy adresować: Do Redakcji: Unja Związków Spółdzielczych w Polsce. — Poznań pl. Wolności 18.
Do Administracji: Spółdzielnia Wydawnicza U. Z. S. w Poznaniu, pl. Wolności 18. Konto czekowe: Poznań P. K. O. nr. 206 013.

„Narody, które nie umieją pracować i oszczędzać, znikną z powierzchni ziemi”.

POZNAŃ

*

WARSZAWA

*

LWÓW

*

KRAKÓW.

Spis rzeczy: Położenie gospodarcze i walutowe. — Kredyt wekslowy. — Nowe ustawy i rozporządzenia. — Z ruchu spółdzielczego zagranicą. — Sprawy bieżące. — Wiadomości. — Nasze nowe wydawnictwa. — Książki nadesłane. — Przegląd czasopism — Zmiana osób. — Ogłoszenia: Rejestr spółdzielni. — Walne zgromadzenia. — Bilanse.

Położenie gospodarcze i walutowe.

Od chwili uruchomienia Banku Polskiego, t. j. od 15-tu przeszło miesięcy, życie gospodarcze w Polsce rozwija się pod znakiem równowagi walutowej.

W atmosferze stabilizowanego pieniądza życie to powracać zaczęło szybko do normalnego trybu kalkulacji handlowej i do metod zdrowej gospodarki. Społeczeństwo zdaje sobie doskonale sprawę ze znaczenia, jakie posiada dla kraju pełnowartościowa, pewna waluta i tę naszą walutę — złoty otacza szczególniejszą opieką i przywiązaniem.

To też zrozumiałem jest najzupełniej żywe poruszenie i zaniepokojenie polskiej opinii publicznej w związku z nieoczekiwanym dla bardzo znacznej jej części zachwianiem się kursu złotego, którego świadkami jesteśmy od początku sierpnia. Najwięcej zdenerwowania wykazują oczywiście bezpośrednio z losami waluty polskiej związane sfery gospodarcze, zwłaszcza zaś ci sfer tych uczestnicy, którzy, pracując w dziedzinie kredytu prywatnego w ośrodkach prowincjonalnych są do pewnego stopnia pozbawieni możliwości osobistego zorientowania się w sytuacji i perspektywach, kształtujących się w stolicy kraju. Spółdzielnie, a w pierwszym rzędzie spółdzielnie kredytowe, rozwój których i sam byt tak ściśle od losów złotego jest uzależniony, winne być dokładnie o istotnym stanie rzeczy poinformowane.

Niniejsze obiektywne przedstawienie rozwoju stosunków w ciągu roku bieżącego i zobrazowanie współczynników sytuacji dzisiejszej przyczyni się może do tego.

Inflacja marki polskiej wytworzyła swego czasu niezwykle pomyślną koniunkturę dla eksportu polskiego, przez wytworzenie pozornej taniości produkcji; w okresie tym też bilans handlowy kształtował się wybitnie korzystnie; ponieważ w naszych stosunkach układ bilansu handlowego jest przeważnie decydującym dla układu bilansu płatniczego, przeto i bilans płatniczy mieliśmy czynny.

Koniunktury eksportowe minęły natychmiast po wprowadzeniu pieniądza zdrowego, który jako istotny miernik wartości uwidocznił wszelkie braki produkcji krajowej, — niską wydajność pracy, niedoskonałą organizację, niewystarczalność kapitałów obrotowych i t. p., i t. p. W konsekwencji widzimy gwałtowną zmianę układu bilansów handlowego i płatniczego na niekorzyść.

Już bilans handlowy za rok 1924 zamyka się niedoborem w kwocie około 200 milionów złotych.

Niedobór ten zostaje bez trudności wyrównany nagromadzonymi w kraju walorami obcymi, wywiezionymi w odpowiedniej sumie poza granice kraju wzamian za importowane towary.

W dniu 1-ym stycznia r. b. Bank Polski rozporządzał ca 250 milionami zł. w walutach obcych i dewizach, zdołał więc do końca r. 1924, przez skup walut na rynku wewnętrznym, nie tylko wyrównać ujemne saldo bilansu handlowego, lecz ponadto zgromadził tyle dewiz i walut, że ówczesny obieg jego biletów bankowych w sumie ogólnej około 550 milionów złotych posiadał zabezpieczenie kruszcowo-dewizowe w wysokości do 65% całego obiegu; przypominamy, że ustawowo wymagalne minimalne zabezpieczenie wynosi 30%.

Od początku r. b. stan bilansu handlowego ulega dalszemu stałemu pogorszeniu.

Konieczność sprowadzania mąki i zboża celem skompensowania nieurodzaju zeszłorocznego, wzrost — w związku ze wzmożeniem spożycia i klauzulami niektórych umów handlowych — wwozu, zmniejszenie się — w związku z droższą produkcją i niemożnością skutecznego współzawodniczenia z wyrobami konkurencyjnymi na rynkach obcych — wywozu, wreszcie brak dopływu kapitałów zagranicznych i przypadające płatności procentów od długów zagraniczny — powodowały coraz większą dysproporcję pomiędzy dopływem walut do Banku Polskiego, a ich zapotrzebowaniem na pokrycie nadwyżek importowych oraz stałe kurczenie się zapasu, przez Bank Polski posiadanego, a co zatem idzie — zmniejszenie się procentowego pokrycia obiegu biletowego.

W dniu 31 lipca pokrycie to wynosiło już zaledwie 42% obiegu biletowego, było zatem nierównie mniejsze aniżeli przed 6-ciu miesiącami, przy czym tempo zmniejszania się pokrycia z dekady na dekadę stawało się intensywniejsze. Oczywiście, Bank Polski nie mógł iść na dalszą redukcję pokrycia obiegu pieniężnego, groziłoby to bowiem stałym wachaniem kursu złotego, w zależności od codziennych, małej doniosłości, okoliczności.

Utrzymanie natomiast pokrycia na poziomie chociażby owych 42% byłoby do osiągnięcia bądź w drodze utrzymania zapasu walut i dewiz w stanie nienaruszalnym, przy jednoczesnym zafiksowaniu obiegu z dnia 31. VII, bądź w drodze proporcjonalnej do ubytku walut redukcji obiegu pieniężnego.

Życie gospodarcze nie dopuszcza jednak bezwzględnego stosowania żadnego z tych środków. To też, gdy z jednej strony Bank Polski, kryjący aż do końca lipca całe zapotrzebowanie na waluty i dewizy, czyli, inemi słowami — wykupujący zagranicą za dewizy wszystkie zgłoszone bilety bankowe złotowe — widział się z końcem lipca zmuszony do zaspakajania pewnej tylko części tych zgłoszeń, — z drugiej strony wstąpił na drogę deflacji, drogą zmniejszenia obiegu pieniężnego przez wycofanie części obiegających biletów, emitowanych na podkład weksli handlowych, przy zapadających terminach płatności tych zdyskontowanych uprzednio weksli. Chwila wprowadzenia ograniczeń w repartycji walut obcych i dewiz została niezwłocznie wyzyskana przez wrogie nam czynniki polityczne. Został dokonany znany atak na złotego, polegający na zaofirowaniu na giełdach zagranicznych, przedewszystkiem w Berlinie i Gdańsku, partii złotego po kursie niżej parytetowego.

Atak ten, który w kulminacyjnym dniu 29 lipca spowodował obniżenie kursu ca o 10%, załamał się wkrótce, był bowiem zgóry skazany, jako podjęty z nader szczupłym zapasem gotowizny złotowej, na niepowodzenie.

Kurs złotego jednak, nie powrócił dotychczas do parytetu.

Odchylenie obecne jest stosunkowo nieznaczne, jednakże wystarczające by pobudzić władze i społeczeństwo do największej czujności i energii, skierowanym ku przywróceniu i utrwaleniu kursu parytetowego.

Władze rządowe i władze Banku Polskiego oddawna spostrzegły grożące walucie naszej niebezpieczeństwo. W ciągu roku bieżącego wydane

zostały rozliczne zarządzenia, zmierzające ku redukcji importu, wzmożeniu eksportu, obostrzenia paszportowe, mające na celu utrudnienie wyjazdów, połączonych z wywozem poza granice kraju olbrzymich sum w złotych, ułatwienia taryfowe, podatkowe, wreszcie intensywna bardzo, jak na nasze stosunki, akcja kredytowa i t. p. Jedne z zarządzeń tych są jednakże niewystarczające, skuteczność innych okazać się może dopiero po dłuższym czasie; usilne kredytowanie życia gospodarczego, połączone ze wzmożoną emisją banknotów, przynosząc krajowi niezaprzeczone korzyści — nosiło w sobie zaczątek trudności obecnych, przyczyniając się do zmniejszenia procentowego kursowo-dewizowego pokrycia. Naogół, zarządzenia powyższe wywołały poważną redukcję wwozu; wywóz, natomiast, nietylko nie dał się wzmóc, lecz przeciwnie uległ pewnemu zmniejszeniu, a to głównie w związku z zatargiem gospodarczym z Niemcami, którego istotę omówimy w najbliższym „Poradniku“.

Gdy tedy środki, o których mówimy, okazały się bądź zawodne, bądź niewystarczające — władze musiały się uciec do ich obostrzenia i do nowych, bardziej drastycznych i radykalnych zarządzeń. Zasadniczymi z zarządzeń tych są — z jednej strony reglamentacja importu, z drugiej — zmierzające ku zmniejszeniu obiegu pieniężnego restrykcje kredytowe, ze wstępnem posunięciem — podwyższeniem stopy dyskontowej Banku Polskiego.

Projekt reglamentacji importu powstał na tle zatargu celnego z Niemcami. Zarządzenia celne, skierowane bezpośrednio przeciwko towarom z Niemiec sprowadzanym o tyle chybiły, że Niemcy znaleźli drogę do wwozu swoich wyrobów do Polski przez kraje inne. Dlatego właśnie wypadło uregulować import także z tych pozostałych krajów. W „Dzienniku Ustaw“ nr. 80 ukazało się rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia r. b. „W sprawie zakazu wwozu niektórych towarów“, uzależniające wwóz tych towarów od indywidualnych zezwoleń, wydawanych przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu. Zarządzenie to ma na celu stopniowe ustalenie określonych kontyngentów, w ramach których poszczególne państwa mogłyby importować swe towary do Polski.

Kontyngenty te ulegałyby rozszerzeniu lub wężeniu w zależności od stanu eksportu polskiego do tych poszczególnych państw.

Drugie ze wzmiankowanych zarządzeń — restrykcje kredytowe — streszczają się w daleko idącym ograniczeniu redyskontu przez Bank Polski, ograniczenia te, sięgają naogół 50% dotychczasowych kredytów, przyczem przemysł potraktowany został łagodniej, aniżeli banki.

Równocześnie, na posiedzeniu w dn. 11 b. m. Rada Banku Polskiego ustaliła oficjalną stopę dyskontową dla weksli — 12%, a dla pożyczek terminowych i otwartego kredytu — 14% w stosunku rocznym.

Jak widzimy, podłoże obecnych trudności walutowych spoczywa w ogólnej sytuacji gospodarczej

Radykalne usunięcie trudności tych jest do osiągnięcia jedynie w drodze sanacji tej ogólnej sytuacji. Na przyszłość najbliższą, natomiast, perspektywy są tego rodzaju, że z chwilą, gdy przez

reglamentację importu i przez wzmożenie — po dokonanych omlotach nowego zboża wywozu — bilans handlowy stanie się czynny — doraźne niebezpieczeństwo dla waluty polskiej, a co za tem idzie — dla całego gmachu gospodarstwa społecznego — zostanie zażegnane.

Tymczasem, w obecnym najtrudniejszym okresie, w obliczu piętrzących się zewsząd trudności, władze musiały wydać omówione zarządzenia, ciężkie bardzo bez kwestji dla życia gospodarczego, jednakże nieodzowne, nieuniknione i w konsekwencjach swych — zbawienne. Zarządzenia te przyjąć winniśmy z całym zaufaniem i w przekonaniu o ich konieczności i skuteczności.

Jeśli chodzi o porównania i analogie, to podobną jak obecnie nasz złoty sytuację przechodziła w pierwszych miesiącach roku ubiegłego ustabilizowana waluta niemiecka. Na skutek stosowanych przez Bank Rzeszy ograniczeń w repartycji walut obcych i dewiz — waluta ta doznała pewnego disagia, sięgającego 5% parytetu. Disagio to, z chwilą poprawy bilansu handlowego zostało rychło zlikwidowane.

Podnieść natomiast należy z naciskiem, że całkowicie chybione byłyby jakiegokolwiek analogie zachwiania się kursu złotego ze spadkiem marki polskiej.

Spadek i deprecjacja marki polskiej miały jako przyczynę inflację na tle niedoborów budżetowych Skarbu Państwa.

Kurs złotego natomiast nie ma, oczywiście, nic wspólnego z zagadnieniem skarbowym.

I ta właśnie okoliczność upoważnia nas do spokojnego i ufego oczekiwania wyjaśnienia się w niedalekiej przyszłości sytuacji i powrotu złotego do parytetu.

W. K.

Kredyt wekslowy.

Sytuacja walutowa na tyle się już wyjaśniła, że można na podstawie zarządzeń celnych rządu jak i ograniczeń dewizowych i kredytowych Banku Polskiego dojść do ustalenia zasadniczych przyczyn gospodarczych, które spowodowały spadek naszego złotego. Mielśmy sposobność w artykułach „Poradnika Spółdzielni“ wskazywać w związku z innymi zagadnieniami na objawy tych niepożądanych dla naszej polityki walutowej oraz oszczędnościowej przyczyn. Wiemy dzisiaj, że kosztem nadmiernej konsumpcji towarów i wyrobów zagranicznych, często wchodzących w skład naszego codziennego spożycia i używania spowodowaliśmy ów wielki deficyt naszego bilansu handlowego. (Patrz art.: „Nasz handel zagraniczny a oszczędność“ nr. 15 „Poradn. Spółdz.“). Wiemy, że zamalo w stosunku do naszych codziennych wydatków pamiętaliśmy o przyszłości, o oszczędności, o kapitalizacji. Bierność, jaką społeczeństwo wykazało, brak silnego i sprężystego odruchu samozachowawczego wobec zalewu naszego rynku obcemi towarami nie mogła pozostać bez wpływu na stan naszej waluty. Jako środek obronny przeciw nadmiernemu przywozowi jedynie rząd zdobył się na decydujący w tym kierunku krok; t. j. podniósł stawki celne, wreszcie zreklamował przywóz towarów zagranicznych.

W związku z kształtowaniem się naszego bilansu handlowego i płatniczego nastąpił odpływ dewiz z Banku Polskiego, któremu, niechcąc narazić się na zupełną pustkę w kasie, Bank Polski położył ostateczną tamę w znanych repartycjach dewiz, co z konieczności z chwilą zaprzestania wypłat na zagranicę po ustalonym kursie musiało na rynkach zagranicznych wywołać spadek naszego złotego, na rynku krajowym zaś wyżkę dolara. Jednak powyższe postępowanie Banku nie należy uważać za objaw normalny; była to konieczność, na którą Bank zdobyć się musiał z chwilą, gdy zawiodło najpoważniejsze jego aktywum — portfel wekslowy. Okazało się bowiem, że materiał wekslowy, jakim rozporządza Bank Polski nie wykazał tego stopnia płynności, jaki w podobnych wypadkach winien zaistnieć dla podtrzymania parytetu naszego złotego. Redukcja portfela wekslowego i w związku z tem obiegu pieniężnego, mimo wyraźnych już od kwietnia b. r. robionych przez Bank Polski wysiłków, była minimalna. Na powyższy objaw mieliśmy zresztą sposobność wskazać w poprzednim artykule „Bilans Banku Polskiego“ („Poradnik Spółdzielni“ nr. 16). Wobec powyższego nasuwa się zasadnicze pytanie, dlaczego n. p. taki Bank Rzeszy lub Bank Czechosłowacki mógł, znajdując się w zupełnie podobnej sytuacji, przeprowadzić odpowiednią sanację swego portfela wekslowego, a dlaczego nasza instytucja emisyjna tego uczynić nie była w stanie?

Nie mamy zamiaru na tem miejscu przeprowadzić szczegółowej krytyki polityki kredytowej, w szczególności wekslowej, systemu kontyngentowego oraz restrykcyjnych zarządzeń kredytowych, które Bank Polski zastosował w ostatnich dniach. Chodzi jedynie o ogólny rzut oka na działalność kredytową naszego banku emisyjnego oraz o krótką charakterystykę naszych stosunków wekslowych.

Bank Polski w myśl statutu może zasadniczo trzy razy tyle udzielać kredytów, ile wynosi łączna ilość złota i dewiz, zmniejszona o pozycję zobowiązań w walucie zagranicznej. Gdy więc n. p. zapas walut i złota wynosi netto 100 milionów złotych, Bank udzielać może kredytów na 300 milionów złotych, zwiększając do tej sumy emisję banknotów. Ze względu jednak na wielką ruchliwość walut i dewiz, która szczególnie w czasach niepewnych konjunktur zagranicznych, wielkich przesunięć kapitałów i t. d. jest objawem normalnym, Bank w praktyce nigdy nie podwyższy, chcąc utrzymać parytet, do tej teoretycznej sumy swej emisji. Praktyka przedwojenna raczej wskazywała na 50—60 % pokrycie. Poza tem emitując ponad ilość złota i walut, właśnie ze względu na możliwość odpływu, Bank emisyjny musi starać się o uzyskanie takich środków kredytowych, które wykazują jaknajwiększy stopień płynności. Na kontynencie pod tym względem rolę tę spełnia weksel, przede wszystkim weksel handlowy lub towarowy. Dlatego też z pośród aktywów portfel wekslowy nabiera dla kursu pieniądza tak olbrzymiego znaczenia. Można śmiało powiedzieć, że w naszych warunkach portfel wekslowy jest wskaźnikiem zdrowotności naszego życia gospodarczego.

W stosunku do kredytu wekslowego Bank Polski stosuje t. zw. system kontyngentowy. Uwzględniając ogólne położenie gospodarcze jak i znacze-

nie poszczególnych grup gospodarczych Bank w miarę swej zdolności kredytowej przydziela poszczególnym grupom odpowiednie kontyngenty, które one, dostarczając odpowiedniego materiału wekslowego, mogą wykorzystać po stopie dyskontowej Banku Polskiego. Tak n. p. za czerwiec podział kredytu przedstawiał się następująco:

Rodzaj przedsiębiorstwa :	Stan kredytów: (w tys. zł)	
	przyznanych	wykorzystanych
1) Banki i inne instytucje kredytowe	161.413,—	130.878,—
2) Przemysł	142.308,—	114.852,—
3) Zakłady użyteczności publ.	617,—	420,—
4) Rolnictwo	54.037,50	48.355,—
5) Spółdzielnie Spożyców	1.780,—	1.194,—
6) Przedsiębiorstwa handlowe	4.272,—	3.575,—
	364.427,50	299.274,—

W grupie przemysłowej największe kredyty udzielono przemysłowi włókienniczemu, węglowemu, hutniczemu i chemicznemu. W grupie „Rolnictwo“, przemysł cukrowniczy i gorzelnictwo zabiera gros kredytów. W ten sposób w najogólniejszych zarysach przedstawia się rozdział kredytów wekslowych Banku Polskiego. Uderzającym w ten zestawieniu jest stosunkowo mały udział banków i instytucji kredytowych w ogólnym kontyngencie; pozatem zwraca uwagę fakt, że prawie dwie trzecie sumy weksli wpłynęła wprost z poszczególnych grup gospodarczych do Banku Polskiego, stan, który dla jakości i pewności materiału wekslowego ma pierwszorzędne znaczenie. Jak się przedstawia dzisiaj pod względem jakościowym nasz materiał wekslowy?

Mówiąc o jakości weksla można brać pod uwagę jego stronę formalną jak i materialną. Co do pierwszej to wymogi stawiane przez Bank Polską ogólnie znane, zato bardziej uchodzi uwadze druga strona. Niewątpliwie przyczyniła się do tego stanu rzeczy przede wszystkim inflacja, powtórzone ogólne stosunki kredytowe. Zasadniczo weksel jako zobowiązanie dłużne jest w życiu gospodarczym jednym z najważniejszych środków kredytowych. Ma on przede wszystkim posiadaczowi zapewnić, dzięki odmiennej procedurze sądowej (odpowiedzialność, protest, skarga wekslowa), jaknajwiększą gwarancję zwrotu wypisanej na wekslu sumy pieniężnej. Z praktyki przedwojennej naszych spółdzielni kredytowych najbardziej znane były t. zw. weksle gwarancyjne, sola weksle, mniej zaś towarowe, handlowe. Bank Ludowy, udzielając członkowi swemu kredytu, brał przeważnie poza zabezpieczeniem realnym swej pretensji (hipotekę), dodatkową gwarancję w formie weksla. Weksel ten w miarę umówionych spłat wycofano, wystawiano nowy lub też w wyjątkowych wypadkach prolongowano. Obieg tego rodzaju weksli był naturalnie krótki. Z Banku Ludowego conajwyżej przyjmowały go do dyskontu większe banki w miarę posiadanego zaufania. Naogół jednak weksel ten spoczywał w portfelu Banku Ludowego. Nigdy oczywiście tego rodzaju weksel nie mógł się znaleźć w portfelu instytucji emisyjnej.

Pod względem ruchliwości już znacznie korzystniej przedstawiał się t. zw. akcept, weksel będący w użyciu w stosunkach między bankami.

Najlepszym i najbardziej poszukiwanym materiałem wekslowym były t. zw. weksle handlowe. Kupiec, szczególnie hurtownik, kupował towar od producenta, nie za gotówkę, tylko za weksel, wystawiony na krótki czas, z którego wynikała jasno transakcja towarowa. Typowym pod tym względem był obrót wekslowy w Łodzi. U nas podobnymi wekslami „prima weksle“ posługiwało się drobne kupiectwo i rolnictwo. Tego rodzaju weksle wędrowały, służąc także jako środek płatniczy, z rąk do rąk i uzyskiwały przez indos tem większą pewność. Przed wojną takie weksle były często w portfelach naszych spółdzielni kredytowych, które też na tej podstawie opierały swój bezpośredni redyskont w Banku Rzeszy.

Inflacja w stosunkach wekslowych zmieniła radykalnie ich charakter. O ile weksel przed wojną był przede wszystkim środkiem kredytowym, o tyle podczas inflacji z chwilą ujawnienia się wielkiego braku kapitałów pieniężnych stał on się wybitnym środkiem płatniczym. W dodatku, wobec stałej dewaluacji marki, weksle wystawiane na dłuższy przeciąg czasu nie odpowiadały zupełnie istotnym wymogom kredytowym: dłużnik bowiem korzystał tylko, spłacając wypożyczoną sumę w walucie zdeprecjonowanej. Zato tembardziej zaczął się rozpowszechniać weksel krótkoterminowy. Już w roku 1922 t. zw. „krótkie weksle“ zaczęły górować nad resztą.

Zasadniczo powyższy charakter środka płatniczego weksel zachował i w czasach stabilizacji z 1924, jednak z tą już różnicą, że w miarę stabilizacji waluty, a bardzo powolnego wzrostu kapitałów obiegowych, wystawiano weksle na coraz to dłuższe okresy czasu, zależnie od celów, na jakie udzielano kredytów wekslowych. Bezspornie w warunkach obecnych zużycie i rozpowszechnienie weksla jako środka płatniczego, który w wysokim stopniu przyczynił się do osłabienia fatalnych skutków braku gotówki, należy uznać jako objaw dodatni. Zato z natury rzeczy ucierpiała jakość, t. z. pewność weksla.

Przecież wielka ilość weksli, będących dzisiaj w obiegu bez względu na to, czy pochodzą z rąk rolników, kupców, przemysłowców lub rzemieślników mogą być realizowane tylko pod pewnymi warunkami. Weksel rozpowszechnił się dzisiaj w tych dziedzinach nadmiernie, w których przed wojną bardzo mało był znany: wysoki procent obiegających dzisiaj weksli, to weksle zużyte na inwestycje i na konsumpcję osobistą, a nie dla celów obrotowych. W związku z tem wkradła się też i prolongata lub częściowa tylko spłata, unieruchamiająca ten zasadniczo najpłynniejszy materiał kredytowy. Obieg weksli towarowych jest stosunkowo za mały. Tem się też tłumaczy, że i portfel Banku Polskiego, który jest żywym odbiciem stosunków panujących na prywatnym rynku wekslowym, musi posiadać podobny do niego materiał wekslowy, który oczywiście w chwilach groźnych zawodzi. Wobec powyższego należy się zastanowić nad drogą do naprawy.

Banki Ludowe i spółdzielnie kredytowe winny natychmiast przystąpić do ponownego przeglądu swego portfela wekslowego i to tak weksli własnych jak i ciągnionych; zbadać w pierwszym rzędzie termin płatności jak i możliwość zapłacenia we-

ksli przez klientów, zasięgając możliwie dokładnych informacji o swych dłużnikach.

Prolongatę należy możliwie indywidualizować, żądając jednak stanowczo częściowej większej spłaty na wystawiony weksel. Odnosi się to przede wszystkim do klientów bardzo pewnych, którzy może tylko dzięki ogólnie bardzo trudnym warunkom gotówkowym nie mogą narazie w całej pełni sprostać swoim zobowiązaniom.

Zato należy protestować bezwzględnie obce weksle ciągnięte, przesłane spółdzielniom do inkasa. Wszelkie zaległości i nieformalności popełniane pod tym względem narażają spółdzielnie nie tylko na straty materialne, ale przede wszystkim podkopują zaufanie w najszerszych kołach społeczeństwa. Również należy protestować weksle własne, gdy dłużnik jest niepewny, a przede wszystkim spieszały. Właśnie w stosunku do tych klientów spółdzielnia winna wykazać silną rękę i postępować bezwzględnie, gdyż tylko tą drogą może sobie zjednać poważanie i zaufanie.

Przy przyjmowaniu nowych weksli trzeba zawsze pamiętać o zasadzie, że weksel służyć winien celom ściśle obrotowym, że kredyty wekslowe w żaden sposób nie mogą być zużyte na cele inwestycyjne najlepszych nawet przedsiębiorstw, a tem mniej na cele konsumcyjne najbardziej nawet zamożnych i wpływowych osób. Spółdzielnie kredytowe winny w pierwszym rzędzie dyskontować weksle towarowe i handlowe, tak bardzo pożądane przez Bank Polski, z których to jasno wynika transakcja handlowa, niefiingowana i pewna co do swej wartości pieniężnej. Zdobywanie tego pierwszorzędnego materiału wekslowego przez nasze spółdzielnie kredytowe jest w dodatku bardzo łatwe, głównie ze względu na klientelę jak i cel spółdzielni. Wszak dotychczas spółdzielnie służyły kredytem obrotowym drobnym rolnikom, kupcom, rzemieślnikom i przemysłowcom, a więc tym warstwom, które nie mogą stać poza nawiasem obrotu handlowego. Stąd wynikają też liczne potrzeby obrotowe, którym to właśnie powinien służyć kredyt wekslowy, udzielany przez nasze spółdzielnie. Tego rodzaju transakcje kredytowe najbardziej też odpowiadają istotnemu celowi naszych spółdzielni, którym zawsze na drodze ich rozwoju powinno przyświecać ekonomiczne podniesienie jaknajszerszych warstw społeczeństwa. Zdobywanie więc kupieckiego materiału wekslowego dla naszych spółdzielni nie przedstawia dzisiaj trudności.

Pozatem w myśl powyższych wskazówek winny spółdzielnie zwrócić baczną uwagę na obrót weksli, wystawionych na małe sumy. Pewniejsze i łatwiejsze będą dla poszczególnych spółdzielni operacje wekslowe, dokonane na podstawie wielkiej ilości weksli na małe sumy. Bowiem zupełnie inaczej zapewniona jest suma 10 000 złotych, dziesięcioma wekslami, a inaczej stoma. Obrót drobnymi wekslami będzie dogodny nie tylko dla banku ale przede wszystkim i dla klienteli spółdzielni. Dłużnikowi zawsze łatwiej będzie spłacić w oznaczonym terminie 50 lub 100 aniżeli 500 lub 1000 złotych. Przytem łatwiej można uwzględnić gospodarcze położenie swego dłużnika i do tego też zastosować termin płatności. Szczególnie ten ostatni warunek odnosi się do rolnictwa i jego konjunktur.

O ile chodzi o termin, to również należałoby przede wszystkim uwzględnić indywidualne położenie kredytowe. W warunkach obecnych zaleca się oczywista termin jaknajkrótszy. Jednak można stosować inną miarę z chwilą, gdy zupełnie minie niebezpieczeństwo dalszego spadku waluty, który narażałby kredytodawcę na straty dewaluacyjne.

Ogarnięcie w wyżej wskazany sposób przez spółdzielnie drobnego kredytu wekslowego prowadzi do radykalnej sanacji stosunków w tej tak bardzo upośledzonej dziedzinie naszego życia gospodarczego. Będzie to wysiłek trudny, jednak konieczny i korzystny dla spółdzielni i dla społeczeństwa. Spółdzielnie, uzyskawszy bowiem te podstawy, będą mogły w przyszłości odpowiednio rozbudować i powiększyć swój redyskont w Banku Polskim, tworząc tą naczelną instytucją finansową organiczną, silny i sprężysty system kredytowy, który stanie się prawdziwą ostoją dla naszego złotego, wyrosłej z własnych sił społeczeństwa, nie ulegających podszeptom wrogiej nam akcji zagranicznych sfer spekulacyjnych. Nie ulega wątpliwości, że przyszłość pod tym względem należy tylko do tych grup gospodarczych, które najprędzej zdobędą się na wyżej wspomnianą sanację swego materiału wekslowego. Czas najwyższy, by spółdzielnie spełniły ten zasadniczy obowiązek, nie tylko w interesie własnym, ale i społeczeństwa.

Dr. Aleksander Całkosiński.

Nowe ustawy i rozporządzenia.

1. Rozporządzenie o lichwie pieniężnej obowiązuje w dalszym ciągu.

„Ustawą z dnia 11-go lipca 1925 r. (Dz. U. Nr. 65 poz. 453) została przedłużona moc obowiązująca rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 29. VI. 1924 r. o lichwie pieniężnej regulującego wysokość pobieranych odsetek do dnia 1-go lipca 1926 roku“.

2. Wypuszczenie V i VI serii biletów skarbowych.

W „Dzienniku Ustaw“ Nr. 73 ogłoszono ustawę z dn. 15. VII. r. b. o wypuszczeniu biletów skarbowych. Warunki wypuszczania ustala ogłoszone w tymże „Dzienniku“ Rozporządzenie Ministra Skarbu o wypuszczeniu V-ej serii biletów skarbowych w odcinkach po 25, 100 i 500 złotych z terminem płatności w dniu 15 października 1925 r. na ogólną sumę 20 milionów złotych; oprocentowane 8 od sta rocznie; odsetki te są płatne przez potrącenie od sumy imiennej biletów. Ustawa zawiera zastrzeżenie że ogólna suma znajdujących się w obiegu biletów, łącznie z wypuszczonymi na podstawie rozp. z dn. 3. X. 1924 r. nie może przekraczać 40 milionów złotych.

Sprzedaż biletów V-ej serii odbywać się będzie w oddziałach Banku Gospodarstwa Krajowego i innych upoważnionych przez Min. Skarbu instytucjach; wykupu od dn. 15. X. 1925 r. do dn. 15. IV. 1926 r. dokonają te instytucje i Centralna Kasa Państwowa, a od dn. 16. IV. 1926 r. do 15. X. 1935 r. wyłącznie Centralna Kasa Państwowa.

Bilety skarbowe V-ej serii, są wolne od podatku od kapitałów i rent, mają prawa papierów

o bezpieczeństwie pupilarnem a przedawnieniu ulegają po upływie 10 lat, poczynając od dnia ich płatności.

W „Dzienniku Ustaw“ Nr. 81 ukazało się rozporządzenie z dnia 28 lipca r. b. o wypuszczeniu serii VI-ej biletów skarbowych w odcinkach po złotych 10,000 z terminem płatności w dn. 7. XII. 1925 r. na ogólną sumę złotych 16,000,000. Oprocentowanie biletów tej serii wynosi 7 od sta rocznie. Wykupiona będzie od dnia 7. XII. 1925 r. do dnia 7 lipca 1926 r. przez Centralną Kasę Państwową i oddziały Banku Gospodarstwa Krajowego oraz inne upoważnione instytucje, a po tym terminie aż do dnia 7. XII. 1935 r. jedynie przez Centralną Kasę Państwową.

3. Zgłoszenie i rejestracja obligacji Związków samorządowych.

W „Dzienniku Ustaw“ Nr. 75 z dn. 29. VII. r. b. ukazało się rozporządzenie Ministerstwa Skarbu z dn. 20. VII. 1925 r. w sprawie zgłoszenia i rejestracji ulegających przerachowaniu w myśl rozp. z dn. 27. XII. 1924 r. obligacji emitowanych, między innymi, przez terytorjalne związki samorządowe, mianowicie przez miasta: Warszawę, Łódź, Lwów, Kraków, Wilno, Poznań, Gniezno, Toruń, Bydgoszcz, Grudziądz, Katowice oraz przez Krajowy Związek Komunalny Prowincji Poznańskiej. Posiadacze obligacji tych, chcący korzystać z ich przerachowania i konwersji, winni są: 1) o ile ich obligacje znajdują się w dniu 29. VII. r. b. w granicach Rzpltej Polskiej zgłosić takowe z podaniem daty emisji, serii, numeru i sumy nominalnej najdalej do dnia 1-go października 1925 r. w zarządzie odnośnego związku samorządowego, załączając do zgłoszenia dowody obywatelstwa właściciela oraz dowody co do prawa własności i co do obywatelstwa osoby, która była właścicielem obligacji w dniu 21 maja 1924 r. 2) o ile obligacje znajdowałyby się w dniu 29 lipca 1925 r. poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej także dokonać rejestracji jak pod 1), mogą jednak skutecznie to za pośrednictwem Konsulatów Polskich zagranicą.

O ileby obywatelstwo upoważnionego właściciela obligacji w dniu 21 maja 1924 r. nie zostało udowodnione, obligacje rublowe będą traktowane jako własność obywateli rosyjskich, koronowe — austriackich, a markowe (marki niemieckie) — jako własność obywateli niemieckich.

Zgłaszać należy obligacje oryginalne, wraz z arkuszami kuponowymi i talonami. Jeśli obligacje uległy zaginięciu — wolno rejestrować w ich miejsce poświadczenia o postępowaniu amortyzacyjnym, zgodnie z ogólnymi przepisami dzielnicowymi czy też przepisami o postępowaniu zabezpieczającym w myśl rozp. Prezydenta z dn. 27. XII. 1924 r. Obligacje niezarejestrowane przed dniem 1 października r. b. nie zostaną dopuszczone do konwersji.

4. Przerachowanie wkładek oszczędnościowych w P. K. O.

Mocą ustawy z dnia 18 lipca 1925 r. o przerachowaniu wkładek oszczędnościowych, złożonych w Pocztovej Kasie Oszczędności, niepodjęte wkładki oszczędnościowe w P. K. O., złożone przed 31 grudnia 1923 r., przerachowuje się na złote na 20% sumy obliczonej według skali § 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 maja 1924 r.

Wyjątek stanowią wkładki oszczędnościowe, będące własnością mas spadkowych lub stanowiące depozyty sądowe sierocińskie, które przelicza się na 50%, jako też wkładki oszczędnościowe, pochodzące z przerachowania na polskie marki walut zagranicznych, które przelicza się na 80%.

Na pokrycie wydatku spowodowanego tem przerachowaniem, przeznaczają się kwotę dopisaną wkładcom w 1923 r., stanowiącą t. zw. premję oszczędnościową P. K. O. Następnie kwotę powstałą wskutek zwaloryzowania wkładek na zasadach rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 maja 1924 r. Dalej obligacje osobno na ten cel wypuszczonej i przeznaczonej 5% Państwowej Pożyczki w złotych na ogólną sumę przerachowanych należności z 20 letnim terminem wykupu.

Na pokrycie wydatków, spowodowanych oprocentowaniem i umarzeniem obligacji, przeznaczają się czysty coroczny zysk w P. K. O. przypadający na rzecz Skarbu Państwa, brakujące zaś pokrycie uzupełni Skarb Państwa.

5. Wycofanie z obiegu dawnych banknotów 5-złotowych.

P. Minister Skarbu zarządził wycofanie z obiegu 5-złotowych banknotów Banku Polskiego I-ej i II-ej emisji (z lat 1919 i 1924 r.)

Bilety te będą stanowiły prawny środek płatniczy jeszcze tylko do dnia 31 sierpnia r. b., po tym zaś terminie będą one w ciągu pół roku wymieniane przez Centralną Kasę Państwową, Kasy Skarbowe i Oddziały Banku Polskiego.

Zarządzenie to wydane zostało w formie rozporządzenia Ministra Skarbu w porozumieniu z Radą Banku Polskiego, a to zgodnie z art. 49 statutu Banku, przewidującym ten sposób wycofywania z obiegu biletów bankowych.

Wycofywanie banknotów wartości 5 zł, z datą 1919 r. i 1924 r. zostało zarządzone wobec wypuszczenia w r. b. biletów zdawkowych tej samej wartości.

6. W sprawie zabezpieczenia praw z tytułów na okaziciela, wywiezionych na terytorjum obecnego Związku Socjalist. Republik Rad.

W „Dzienniku Ustaw“ Nr. 77 ukazało się rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 20 lipca 1925 r. o przedłużeniu terminu do składania podań w Głównym Urzędzie Likwidacyjnym o zabezpieczeniu praw z tytułów na okaziciela, wywiezionych na terytorjum obecnego Związku Socjalistycznych Republik Rad lub złożonych w instytucjach na tem terytorjum. Termin ten przedłużono do dnia 1-go listopada 1925 roku.

Z ruchu spółdzielczego zagranicą.

Sprawy spółdzielcze w Anglii.

Wytwórczość angielskich konsumów rozwinięła się znacznie więcej, aniżeli w innych krajach, nie wyjąwszy nawet Niemiec. Hurtownie i centrale angielskich spółdzielni posiadają liczne fabryki i wytwórnie spółdzielcze. Do 1500 konsumów angielskich należy dzisiaj 5 milj. rodzin (około 20 milj. osób). Liczba rodzin, należących

do niemieckich konsumów w r. 1914 wynosiła 1717519, zaś w roku 1924 3505150 rodzin (= 14 milj. osób. Poniższe zestawienie daje pogląd, ile własnych wytwórni posiada jedna wielka angielska hurtownia spółdzielcza:

- 9 młynów,
- 2 fabryki paszy,
- 2 fabryki sucharków i cukierków,
- 3 fabryki sera i masła,
- 1 fabryka margaryny,
- 1 fabryka smalcu,
- 4 wędzarnie,
- 4 fabryki konserw i konfitur,
- 2 fabryki mięsa solonego,
- 2 fabryki octu i drożdży,
- 2 pakownie herbaty i palarnie kawy,
- 1 fabryka kakao i czekolady,
- 2 fabryki chemiczno-techniczne
- 1 fabryka tytoniu (tabaki i cygar),
- 3 przędzalnie bawełny,
- 7 przędzalni wełny,
- 1 fabryka pończoch,
- 11 fabryk trykotaży,
- 2 fabryki gorsetów,
- 4 fabryki mebli,
- 3 fabryki obuwia,
- 3 garbarnie,
- 4 fabryki wyrobów metalowych,
- 1 fabryka rowerów i motocykli,
- 2 fabryki wozów i sprzętów,
- 1 fabryka szczotek i mat,
- 3 fabryki mydła,
- 1 fabryka farb,
- 5 fabryk siodlarskich i wyrobów ze skóry,
- 1 fabryka waliz,
- 1 fabryka ram do obrazów,
- 1 fabryka towarów galanterijnych,
- 5 drukarni,
- 1 olejarnia,
- 3 tartaki,
- 1 garncarnia,
- 1 fabryka szkła,
- 1 warsztat reparacyjny dla automobilów,
- 1 kopalnia węgla.

Oprócz tego posiadają wielkie hurtownie angielskie 23 majątki ziemskie (z których największy obejmuje 1600 ha.) razem o obszarze 34000 hektarów, dalej 11 mleczarni i 1 rzeźnię.

Posiadają nawet własne plantacje: 7 plantacji herbaty na Ceylonie (2293 hektarów), 8 plantacji herbaty w Indiach południowych (13282 hektarów), 2 plantacje herbaty w Assamie (2980 ha.) Prócz tego około 10000 ha ziemi dla uprawy pszenicy w Kanadzie. Dla przesyłek frachtowych posiadają 5 parowców, 10 statków oraz 3 kantory spedycyjne. Ilość zatrudnionych w powyższych przedsiębiorstwach wynosi 45000 osób!

Spółdzielnie mleczarskie w Luksemburgu.

Spółdzielnie mleczarskie osiągnęły w roku 1924 trzecią część ogólnej produkcji mleka całego Księstwa. Liczba tych mleczarni wynosiła z końcem 1924 roku 137, liczba zaś członków 6459. W porównaniu z rokiem 1923 wzrosła liczba spółdzielni o 4, członków o ca. 300.

W ciągu roku dokonany został w spółdzielniach mleczarskich cały szereg zmian i ulepszeń technicznych; zakupiono najnowsze wirówki, zastosowano siłę motorową, urządzono chłodnice i t. p. Dzięki racjonalnej eksploatacji już obecnie przeciętna ilość roczna mleka, przypadająca na 1 krowę, zaopatrującą spółdzielnie mleczarskie, wynosi 1600 litrów. Masła wyrobiono w roku około milion kilogramów, z czego część rozsprzedano pomiędzy członków, resztę zaś dostarczono krajowym spółdzielniom spożywców, ogółem osiągnięto pod koniec roku 1924—19½ miliona franków.

Jak prosperują młyny spółdzielcze w Szwecji.

Młyn spółdzielczy „pod trzema koronami“, należący do związku spółdzielni szwedzkich „Kooprativa Förbundet“ przemiała dziennie 230000 klg. zboża, jednakże przemiał dzienny może dojść do 250 tysięcy klg. Młyn pracuje 24 godziny dziennie na trzy zmiany. Przedstawia on wartość około 7 milionów koron (= przeszło 10 milionów złotych). Cała produkcja mąki oraz 70% innych produktów młyna sprzedane zostały stowarzyszeniom lokalnym. Z powodu niskich cen, ofiarowanych przez młyn spółdzielczy składom mąki oraz solidarności tych ostatnich, młyny prywatne nie są w stanie konkurować z młynem spółdzielczym.

WIAŁY BIEŻĄCE.

Do uczestników Związku Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych w Poznaniu.

Szanowne Spółdzielnie

które dotąd nie nadesłały swych sprawozdań rocznych, prosimy by uczyniły to niezwłocznie, w przeciwnym razie w sprawozdaniu związkowym, znajdującem się już w druku, będą musiały być pominięte.

Patronat.

Poznań, dnia 1 września 1925.

Dotyczy okólników Związku Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych.

Poniżej podajemy treść dalszych okólników przesłanych do Spółdzielni w czasie od 7 maja b. r. do 27 sierpnia b. r.

Okólnik nr. 32 l. dz. 5887/24. z dnia 7 maja 1925 r.

W sprawie 3-miesięcznego kredytu, uzyskanego w Państw. Banku Rolnym dla spółdzielni rolniczo-handlowych, położonych na Kresach z uwzględnieniem spółdzielni pomorskich.

Okólnik nr. 33 l. dz. 6262/25 z dnia 28 maja 1925 r.

W sprawie „Dnia Spółdzielczości“, przypadającego na dzień 7 czerwca b. r. Do okólnika zostały dołączone materiały, mogące służyć do opracowania referatów.

Okólnik nr. 34 l. dz. 6941/25 z dnia 3 czerwca 1925 r.

W sprawie zaproszenia na Zebranie Reprezentantów Spółdzielni Spożywców, które odbędzie się 9 czerwca b. r. na sali Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu, ul. Fr. Ratajczaka 4/6.

Okólnik nr. 35 l. dz. 7586/25 z dnia 22 czerwca 1925 r.

W sprawie sporządzenia zamknięcia rachunków rocznych w „Rolnikach“.

Okólnik nr. 36 l. dz. 7752/25 z dnia 24 czerwca 1925 r.

W sprawie sporządzenia zamknięcia rocznego w spółdzielniach spożywców.

Okólnik nr. 37 l. dz. 8036/25 z dnia 30 czerwca 1925 r.

W sprawie Pomorskiego Towarzystwa Rolniczego.

Okólnik nr. 38 l. dz. 7866/25 z dnia 1 lipca 1925 r.

W sprawie zbiorowych zamówień dla Kółek Rolniczych.

Okólnik nr. 39 l. dz. 8035/25 z dnia 29 czerwca 1925 r.

W sprawie „Dnia Spółdzielczości w Grudziądzu“, mającego się odbyć w dniu 6 lipca b. r. z okazji Pierwszej Pomorskiej Wystawy Rolnictwa i Przemysłu.

Okólnik nr. 40 l. dz. 8408/25 z dnia 7 lipca 1925 r.

W sprawie handlu wełną w spółdzielniach rolniczo-handlowych.

Okólnik nr. 41 l. dz. 9090/25 z dnia 25 lipca 1925 r.

W sprawie prolongowania przez Państw. Bank Rolny udzielonej spółdzielniom pożyczki.

Okólnik nr. 42 l. dz. 9180/25 z dnia 28 lipca 1925 r.

W sprawie załatwiania inkas przez spółdzielnie.

Okólnik nr. 43 l. dz. 9524/25 z dnia 7 sierpnia 1925 r.

W sprawie przyjmowania ofiar w postaci produktów rolnych na rzecz Związku Obrony Kresów Zachodnich w Poznaniu wobec przesilenia gospodarczego i bezrobocia na Górnym Śląsku, spowodowanych wstrzymaniem dowozu węgla polskiego do Niemiec.

Okólnik nr. 44 l. dz. 9841/25 z dnia 18 sierpnia 1925 r.

W sprawie podwyższenia przez Bank Polski stopy dyskontowej do 12% i obniżenie kredytów o 50%.

Okólnik nr. 45 l. dz. 9851/25 z dnia 19 sierpnia 1925 r.

W sprawie wykorzystania kredytów angielskich za pośrednictwem Centrali Rolników w Poznaniu, a to celem ulokowania zboża polskiego na rynkach zagranicznych.

Okólnik nr. 46 z dnia 19 sierpnia 1925 r.

W sprawie obniżenia kredytów przez Bank Polski.

Okólnik nr. 47 l. dz. 9902/25 z dnia 20 sierpnia 1925 r.

W sprawie podwyżki przez Bank Polski stopy dyskontowej oraz dozwolonego pobierania przez spółdzielnie przy transakcjach czysto-wekslowych nie więcej niż 100% ponad dyskont Banku Polskiego.

Okólnik nr. 48 l. dz. 10164/25 z dnia 27 sierpnia 1925 r.

W sprawie handlu solą skażoną.

3 Do uczestników Związku Spółdzielni Polskich w Warszawie.

Spółdzielnie Kredytowe ubiegające się o zezwolenie na wykonywanie czynności bankowych, niewymienionych w par. 81 rozp. z dn. 27. XII. 1924

r. (Dz. U. Nr. 114 poz. 1018) winny w odnośnych podaniach szczegółowo wymieniać wszystkie czynności bankowe, które odnośna spółdzielnia zamierza wykonywać. Ministerstwo Skarbu komunikuje, że podania pozbawione tych szczegółów nie będą załatwiane.

Warszawa, dnia 1 września 1925.

Związek Spółdzielni Polskich.

WIADOMOŚCI.

Wystawa rolnicza w Pińsku. W związku z przeżywanym przez Państwo nasze kryzysem gospodarczym jaki siłą faktów nastąpił po wieloletnim okresie wojny, społeczeństwo całe, zwłaszcza zaś na Kresach Wschodnich Rzeczypospolitej, znalazło się w sytuacji bardzo ciężkiej, z której wyprowadzić je może jedynie, z jednej strony — wyteżona praca zmierzająca do odbudowy zniszczonego przez wieloletnie zmaganie organizmu gospodarczego, z drugiej — wysiłki twórcze, mające na celu skierowanie tej codziennej pracy nad odbudową, na drogę odpowiadającą nowym warunkom egzystencji. W zrozumieniu zadań jakie mają do wypełnienia instytucje społeczne, powołane do pieczy nad rozwojem rolnictwa krajowego, Sejmik powiatu Pińskiego wspólnie z Poleskiem Okręgowym Towarzystwem Rolniczym organizują w Pińsku w dniach 20, 21 i 22 września b. r. wystawę rolniczą połączoną z jarmarkiem. Wystawa ta będzie miała na celu:

1. Dokonanie przeglądu wszystkich dziedzin wytwórczości rolniczej Polesia, w celu zdania sobie sprawy z własnych sił żywotnych i zdolności produkcyjnych.

2. Zapoznanie rolnika miejscowego z najnowszymi zdobyczami w dziedzinie produkcji rolniczej, techniki rolniczej i przemysłu rolnego — co ułatwi mu niezmiernie pracę nad udoskonaleniem własnego warsztatu.

3. Pobudzenie szerszego zainteresowania, oraz inicjatywy jednostek do twórczej pracy, a także wytworzenia zdrowego współzawodnictwa.

Połączenie wystawy z jarmarkiem ma na celu nawiązanie bezpośredniego kontaktu sfer rolniczych pomiędzy sobą, zarówno jak zapoznanie rolników miejscowych, z najdogodniejszymi źródłami zaopatrywania gospodarstw swoich w przedmioty niezbędne.

Ekspozyty zasługujące na wyróżnienie odznaczone zostaną szeregiem nagród i dyplomów.

Wystawa obejmie działy następujące: 1. Produkcji zwierzęcej, (hodowlane) 2. Produkcji roślinnej, 3. Przemysłu rolnego i ludowego, 4. Ogrodniczo-pszczelnicy, 5. Leśny, 6. Maszyn i narzędzi rolniczych, 7. Społeczny.

W czasie wystawy wygłoszony zostanie szereg odczytów i referatów.

Szczegółowy program wystawy i regulamin dotyczący warunków przyjmowania ekspozytów, wydane będą oddzielnie.

Ekspozyty dostarczane na wystawę przy przewozie koleją korzystać będą z opłat ulgowych.

Uważając, iż projektowana w Pińsku wystawa, będzie jedną z cegiełek, z których się budoje gmach naszej niezależności gospodarczej i siły Państwowej i że przyczyni się ona ku pożytkowi sfer rolnych całego Województwa Poleskiego, Komitet Wystawy zwraca się z gorącym apelem do wszystkich instytucji samorządowych i społecznych, zarówno jak i do osób prywatnych, o okazanie szerokiego poparcia przez pobudzenie zainteresowania w sferach rolniczych do mającej się odbyć wystawy, a przede wszystkim zaś do dostarczania ekspozytów ze wszystkich dziedzin produkcji rolniczej, przemysłu rolnego i ludowego.

Informacji udziela Biuro Komitetu Wystawy, mieszczące się w lokalu Poleskiego Okręgowego Tow. Rolniczego w Pińsku przy ul. Kościuszki nr. 49.

Nasze nowe wydawnictwa.

Dr. Wł. Fr. Dvořák. Spółdzielczość w Czechosłowacji. Tłumaczył J. Trojan. Poznań, 1925. Nakładem Spółdzielni Wydawniczej Unji Związków Spółdzielczych z odpow. udziałami w Poznaniu. Stron 87.

Powyższa książka ukazała się dotychczas niemal we wszystkich językach europejskich. Obecnie doczekała się polskiego wydania. Książka daje nam doskonały pogląd na rozwój i stan obecny spółdzielczości w Czechosłowacji. Napisana systematycznie i w sposób przystępny oddać może zwoleńnikom i przyjaciom ruchu spółdzielczego bardzo znaczne korzyści. W polskim wydaniu książki uwzględnione zostały najnowsze dane, dotyczące spółdzielczości czechosłowackiej. Książkę zdobi portret autora, bardzo obfita ilość ilustracji, przedstawiających pionierów spółdzielczości czeskiej, instytucje spółdzielcze oraz 2 mapy. Na treść książki składają się następujące rozdziały:

Od Wydawnictwa. Polskiej ziemi... Życiorys autora. I. Znaczenie Spółdzielczości w czechosłowackim gospodarstwie domowym. II. Zasady organizacyjne i cele rolniczej spółdzielczości czechosłowackiej. III. Organizacja czeskiej spółdzielczości rolniczej. IV. Rozwój spółdzielczości rolniczej. V. Stan obecny spółdzielni rolniczych w państwie czechosłowackim. VI. Państwo a spółdzielczość. VII. Najbliższe zadania spółdzielczości rolniczej. VIII. Położenie gospodarcze Rzeczypospolitej Czechosłowackiej.

Książkę polecamy gorąco wszystkim spółdzielcom i tym, którzy interesują się ruchem spółdzielczym.

Cena broszury wynosi 2.50 zł i jest do nabycia w Spółdzielni Wydawniczej U. Z. S: z odp. udziałami w Poznaniu, Plac Wolności 18.

KSIAŻKI NADEŚLANE.

Arytmetyka Handlowa. Aleksandra Jeziorkowska, rok 1925. Skład główny: Księgarnia św. Wojciecha w Poznaniu.

Jedną z największych bolączek naszych szkół zawodowych jest brak odpowiednich podręczników szkolnych. Najwięcej cierpią na tem szkoły handlowe, które przygotowują pracowników do bezpośredniej pracy w życiu gospodarczym. Tutaj nie wystarczyło przetłomaczenie jakiegokolwiek niemieckiego podręcznika przedwojennego na język polski, gdyż życie gospodarcze zmieniło się w ostatnich dziesięciu latach tak gruntownie, że uczenie wedle takiego podręcznika przyniosło uczniom więcej szkody jak korzyści. Dlatego należy powitać z uznaniem pracę p. Aleksandry Jeziorkowskiej, nauczycielki Miejskiej Szkoły Handlowej w Poznaniu, pod tytułem: „Arytmetyka Handlowa, Zbiór Zadań, część I. Skład Główny: Księgarnia św. Wojciecha, w Poznaniu.

Książka ta nie jest podręcznikiem w ścisłym tego słowa znaczeniu, z którego możnaby poznać zasady rachunków kupieckich. Celem jej jest poprzeć wykłady nauczyciela przez danie jak największej ilości zadań rachunkowych, opartych na życiu praktycznym, które winien uczeń rozwiązać. Część pierwsza zawiera zadania z rachunku towarowego, procentu, odsetek i kalkulacji prostej. Niemniej ważne są zadania, które się opierają na taryfie pocztowej, telegraficznej, kolejowej, celnej i ustawodawstwie społecznym. Wyciągi z wym. taryf i ustawodawstwa i zadania zaznajamiające ucznia

nie tylko, jak należy postępować z niektórymi zawołanymi obliczeniami naszych władz, lecz i także, jak kontrolować owe obliczenia. Wzory rozwiązań zadań poszczególnych gatunków rachunków czynią książeczkę cenną także w życiu praktycznym.

PRZEGLĄD CZASOPISM.

„Oszczędność“, tygodnik poświęcony organizacji oszczędności w Polsce.

Treść numeru 15 z dnia 16 sierpnia 1925 r.

Rola banków w rozwoju systemu czekowego. — Oszczędność w pojęciach ludu polskiego. — Na marginesie reformy rolnej. — O kurs złotego. — Instytucje oszczędnościowe: Pocztowa kasa oszczędności w Jugosławii. — Problem reorganizacji kas oszczędności po wojnie. — Technika propagandy: Konkurs na temat „Metody propagandy oszczędności wśród ludności wiejskiej. — Kronika gospodarcza i skarbowa.

„Oszczędność“. Treść numeru 16/17 z dnia 30 sierpnia 1925 r.

Projekt powołania Narodowego Komitetu krzewienia oszczędności. — Na marginesie książeczki oszczędności. — Okólnik Ministerstwa Oświecenia Publicznego w sprawie propagandy oszczędności w szkole. — Oszczędność i praca. — Spostrzeżenia. — Instytucje oszczędnościowe: Centralna Kasa Spółdzielni Rolniczych. — Technika propagandy: Oszczędność w szkole. — Robotniczy Bank Spółdzielczy w Łodzi. Wkłady kapitalizacyjne. Konkurs na temat: „Metody propagandy oszczędności wśród ludności wiejskiej.“ — Kronika gospodarcza i skarbowa. — Pomoce propagandowe: Organizacja oszczędności w szkole.

Przewodnik Spółdzielczy, organ Związku Rewizyjnego Spółdzielni Kółek Rolniczych w Krakowie, nr. 11 i 12, z dnia 2 sierpnia 1925. Lwów.

Treść:

Jak kontrolować stowarzyszenia. (Praktyczne wskazówki dla Rad Nadzorczych i komisji rewizyjnych.) Uwagi do ubezpieczenia pensyjnego pracowników Stowarzyszeń związkowych. Jak możemy się przyczynić do poprawienia bilansu handlowego Polski. Z naszego ruchu: Zestawienie utargów za rok 1924 i 1923. Wzrost utargów w poszczególnych kwartałach roku 1924. Utarg przeciętny w roku 1924 i 1923. Z ruchu spółdzielczego w Polsce: Lubelska Spółdzielnia spóżywców. Zakładanie piekarń. Wzrost wkładów oszczędnościowych. Kara za wadliwe prowadzenie księgowości. Jak się odbył „Dzień Spółdzielczy“ w Polsce. „Dzień Spółdzielczy“ w Rzeszowie. Warszawa. Komunikaty Związku: W sprawie zamawiania ksiąg i druków. W sprawie wypełniania blankietów P. K. O. Reklamacje kolejowe. Zaległa prenumerata.

ZMIANA OSÓB.

Rolnik w Więcborku. W miejsce ustępującego p. Schulza powołano do Zarządu pp. Wojdałowicza i Korthalsę.

Rolnik w Sepólnie. W miejsce ustępującego p. Dominiczaka wybrano do Zarządu p. Kaczmarkiewicza.

Bank Ludowy w Kościerzynie. Obecny skład Zarządu jest następujący: 1. Józef Kiedrowski, 2. Bolesław Słomiński, 3. Wacław Bielewski, wszyscy z Kościerzyny.

Rolnik w Rawiczu. Do zarządu powołanym został z dniem 15. 8. 1925 p. Heljodor Soński z Rawicza.

Spółdzielnie, należące do jednego z poniżej podanych Związków, winny skierowywać swe korespondencje do odnośnego Związku pod adresem:

1
Związek Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych, T. Z. w Poznaniu. Pl. Wolności 18. Tel 2056, 2183, 2184, 4321. Konto czak.: Rk. P. K. O. nr. 200744. Przesyłki adresować należy: **Patronat. Poznań**, Skrzynka Pocztowa 290.

2
Związek Stowarzyszeń Zarobkow. i Gospodarczych we Lwowie, ulica Jagiellońska 1, Telefon 15-68. Rk. P. K. O. 148-802. Oddział Związku w Krakowie. Rynek główny 6, 2 schody, II p.

3
Związek Spółdzielni Polskich w Warszawie ulica Jasna 8, m. 8, III p. Telefon 109-02. Konto czekowe: Rk. P. K. O 180. Oddział Związku Spółdzielni Polskich w Wilnie ul. Mickiewicza 1.

4
Związek Rewizyjny Spółdzielni Kółek Rolniczych w Krakowie Oddział Kraków, Wiślna 8. Telefon 33-87. Oddział (Prezydjum) Lwów Mickiewicza 26. Tel. 32-41.

OGŁOSZENIA.

REJESTR SPÓŁDZIELNI.

3 Do rejestru Spółdzielni Sądu Okręgowego we Włocławku dnia 13 sierpnia 1925 r. pod Nr. 93 wciągnięto następującą firmę:

„Bank Spółdzielczy z ograniczoną odpowiedzialnością w Krośniewicach“ z siedzibą w Krośniewicach, powiatu Kutnowskiego. Za zobowiązania Spółdzielni odpowiadają członkowie sumą, równającą się dwudziestokrotnej wysokości, zadeklarowanych udziałów. Przedmiotem przedsięwzięcia jest wykonywanie czynności bankowych, wyszczególnionych w § 81 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 grudnia 1924 r. Udział wynosi pięćdziesiąt (50) złotych, płatny jednorazowo przy przystąpieniu do Spółdzielni, albo: przy zapisaniu się 20 złotych reszta zaś w dwóch równych ratach miesięcznych. Zarząd stanowią 1. Władysław Najberg, 2. Ignacy Kurski i 3. Edmund Dizner. Pismem przeznaczonym do ogłoszeń jest „Poradnik Spółdzielni“. Zarząd Spółdzielni składa się z 3-ch członków. Oświadczenia woli winny być składane przez dwóch co najmniej członków Zarządu. Zarząd podpisuje pod stemplem firmowym. Na wspólnym posiedzeniu Rady Nadzorczej i Zarządu załatwiane są następujące sprawy: 1. decyzje w sprawie przyjmowania i wykluczania członków oraz przyjmowania zgłoszeń na nowe udziały, 2. nabywanie i zbywanie nieruchomości, 3. określanie najwyższej sumy kredytu, udzielanego poszczególnym uczestnikom, w granicach, oznaczonych przez Zgromadzenie Walne, 4. składanie Walnemu Zgromadzeniu projektu użytkowania funduszy specjalnych, które mogą powstawać przy podziale zysków, 5. zatwierdzenie przepisów, dotyczących czynności Rady, poszczególnych jej wydziałów oraz Zarządu i całej biurowości Spółdzielni, 6. przystąpienie do Związku Rewizyjnego i Ośrodka (Centrali) finansowego, oraz występowanie z takowych, 7. zakładanie oddziałów, Spółdzielni, 8. oznaczenie rodzaju towarów i rodzaju papierów procentowych, na które mogą być udzielane pożyczki i które można nabywać na rachunek Spółdzielni, 9. ustalanie stawek procentowych i prowizyjnych od czynności spółdzielni, 10. ustanawianie pełnomocników. Rozwiązanie Spółdzielni następuje z przyczyn, wskazanych w art. 75 Ustawy.

1 W tut. rejestrze spółdzielczym pod nr. 3 przy firmie Bank ludowy Nowemiasto wpisano dziś, że dyrektor banku Leonard Raszkowski z dniem 1 października 1923 r. z zarządu wystąpił.

Nowemiasto, dnia 22 lipca 1925 r.

Sąd Powiatowy.

3 Do Rejestru Spółdzielni Sądu Okr. w Wilnie w dniu 16. VII. 1925 r. pod Nr. 366 wciągnięto:

R. Sp. I. Nr. 366. Firma: „Chrześcijański Bank Ludowy spółdzielczy z ograniczoną odpowiedzialnością w Ilji. Siedziba m. Ilja, pow. Wileńskiego, ziemi Wileńskiej. Odpowiedzialność członków za zobowiązania spółdzielni dziesięciokrotna w stosunku do zadeklarowanych udziałów. Przedmiot: celem spółdzielni jest podnoszenie sprawności gospodarczej swego środowiska przez wykonywanie czynności bankowych wyszczególnionych w § 81 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 27 grudnia 1924 r. Dz. U. Nr. 114 poz. 1018. Wysokość udziału 100 zł płatnych jednorazowo przy przystąpieniu lub najmniej po 10 zł rocznie. Zarząd spółdzielni stanowią: 1. Franciszek Ostrowski, 2. Leon Borowski i 3. Henryk Lamprecht, zam. w gm. Iljińskiej. a) czas trwania spółdzielni nieograniczony; b) pismo przeznaczone do ogłoszeń „Poradnik Spółdzielni“; c) rok obrachunkowy kalendarzowy; d) liczba członków Zarządu i ich forma oświadczeń; członków Zarządu 3, oświadczenie woli w imieniu spółdzielni składają dwaj członkowie Zarządu; g) przepisy o likwidacji: przepisy o likwidacji są zgodne z odnośnymi przepisami ustawy o spółdzielniach z dnia 29 października 1920 r.

3 Do Rejestru Sądu Okręgowego w Zamościu pod Nr. 55 w dn. 17 lipca 1925 r. wciągnięto następującą firmę:

Kasa Spółdzielcza w Tuczapach, z nieograniczoną odpowiedzialnością. Siedziba w Tuczapach, gm. Miętkie, pow. Hrubieszów. Odpowiedzialność członków za zobowiązania nieograniczona. Oddziałów niema.

Przedsiębiorstwo ma na celu podnoszenie sprawności gospodarczej swego środowiska przez wykonywanie czynności bankowych.

Udział wynosi dwadzieścia złotych płatny jednorazowo przy przystąpieniu do Spółdzielni. Ilość udziałów jednego członka nie może przekraczać dwadzieścia.

Członkami zarządu są: Jan Chrzanowski, Witold Kuczyński i Wiktor Radomski.

a) Czas trwania Spółdzielni nieograniczony. b) Ogłoszenia umieszczone będą w czasopiśmie „Poradnik Spółdzielni“. c) Rok obrachunkowy liczy się od 1 stycznia do 31 grudnia. d) Zarząd składa się z trzech członków. Oświadczenia woli w imieniu Spółdzielni składają dwaj członkowie Zarządu. e) Decyzje w sprawie przyjmowania i wykluczania członków nabywania i zbywania nieruchomości, ustanawiania pełnomocników, zakładania oddziałów winny być powzięte na wspólnym posiedzeniu Zarządu i Rady Nadzorczej.

Sąd Okręgowy w Zamościu jako rejestrowy.

3 Do Rejestru Spółdzielni Sądu Okręgowego w Mławie, wciągnięto w dniu 29 lipca 1925 roku pod Nr. R. Sp. 101: „Kasa Spółdzielcza z nieograniczoną odpowiedzialnością w Lipowcu Kościelnym,” z siedzibą we wsi Lipowiec-Kościelny, gminy Turza, starostwa Mławskiego, Województwa Warszawskiego. Odpowiedzialność członków za zobowiązania Spółdzielni nieograniczona. Oddziałów Spółdzielnia nie posiada.

Przedmiotem przedsiębiorstwa jest wykonywanie czynności bankowych, wyszczególnionych w § 81 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej, z dnia 27 grudnia 1924 roku.

Udział wynosi sto złotych płatnych jednorazowo przy przystąpieniu do Spółdzielni.

Zarząd Spółdzielni stanowią: Władysław Lucht, ksiądz Władysław Babich i Józef Chawłowski,

a) czas trwania Spółdzielni nieokreślony,

b) wszelkie ogłoszenia Spółdzielni winny być umieszczane w czasopiśmie „Poradnik Spółdzielni” w Poznaniu, c) zarząd składa się z trzech członków i podpisuje za Spółdzielnię w ten sposób, że pod firmą podpisują przynajmniej dwaj członkowie zarządu,

d) rozwiązanie Spółdzielni następuje z przyczyn wskazanych w art. 75 Ustawy o Spółdzielniach, a likwidację prowadzi się zgodnie z wymaganiami art. 76-84 tejże Ustawy.

3 Dnia 22 sierpnia 1925 roku wpisano do rejestru spółdzielni Sądu Okręgowego w Kielcach pod Nr. 23, przy firmie: „Bank Ludowy Spółdzielczy z nieograniczoną odpowiedzialnością w Szczekocinach następujący wpis: Na mocy uchwały Walnego Zgromadzenia członków z dnia 21 maja 1925 roku, udziały członków podwyższone zostały do 500 złotych, a wpłaty roczne najmniej 10 złotych. Nowi członkowie wpłacają tytułem wpisowego 5 złotych, a na udział 10 złotych.

Sąd Okręgowy w Kielcach, jako Rejestrowy.

WALNE ZGROMADZENIA.

1 Walne Zgromadzenie

podpisanej Spółdzielni odbędzie się we wtorek 22 września b. r. o godz. 2 po południu w biurze Rolnika w Nowemmieście

Porządek obrad:

1. Sprawozdanie za rok obrachunkowy 1924/25.
 2. Przyjęcie bilansu i udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej.
 3. Podział zysku.
 4. Oznaczenie granic najwyższego kredytu, jaki może być udzielony jednemu członkowi.
 5. Oznaczenie najwyższej sumy zobowiązań, jakie Spółdzielnia może zaciągnąć.
 6. Wybór 3 członków Rady Nadzorczej.
 7. Wynagrodzenie Rady Nadzorczej.
 8. Wolne wnioski bez uchwał.
- Nowemmiasto, n. Drwęca 24. 8. 1925.

Rolnik w Nowemmieście
Spółdzielnia rolniczo-handlowa z ogr. odp.

Rada Nadzorcza:

Leon Raszkowski.

1 Walne Zgromadzenie

podpisanej Spółdzielni odbędzie się dnia 17 września b. r. o godz. 1 w połudn. w lokalu Spółdzielni z następującym porządkiem obrad:

1. Zagajenie.
2. Przeczytanie protokołów z rewizji patronackich w r. 1922, 1923 i 1925 i powzięcie odnośnej uchwały.
3. Sprawozdanie kasowe, przyjęcie bilansu za rok 1924/25 i udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej.
4. Podział czystego zysku.
5. Wybór 2 członków Rady Nadzorczej.
6. Wolne wnioski.

Koronowo, dnia 28. sierpnia 1925 r.

Rolnik w Koronowie
Sp. z z. odp. por.

Rada Nadzorcza:

(-) Dr. S z e w s, prezes.

BILANSE.

1 Rolnik w Rawiczu.

Bilans z dnia 30 czerwca 1924 r.

zł	Aktywa	Pasywa	zł
5 187,70	Kasa	Udziały	2 974,02
17 444,—	Towary	Fundusz rezerwowy	6,29
1 003,95	Akcje	Rezerwa specjalna	—,06
7 352,33	Rach. bież. (kupy)	Fundusz emerytalny	—,02
415,14	Utensylja	Delcredere	0,34
864,37	Nieruchomość	Rachunek weksli	13,34
		Rach. bież. (rolnicy)	10 133,30
		Banki	18 543,73
		Do dysp. W. Zgrom.	596,39
<u>32 267,49</u>			<u>32 267,49</u>

Bilans otwarcia z dnia 1 lipca 1924 r.

zł	Aktywa	Pasywa	zł
5 187,70	Kasa	Udziały	20 945,75
17 444,—	Towary	Fundusz rezerwowy	4 082,18
1 534,82	Banki	Rezerwa specjalna	12 399,24
839,—	Akcje	Fundusz emerytalny	142,82
8 395,27	Utensylja	Delcredere	357,62
14 688,07	Rach. bież. (kupy)	Rachunek weksli	13,33
9 711,62	" " (rolnicy)	Rach. bież. (rolnicy)	19 844,64
25 899,77	Nieruchomości	" " (kupy)	7 336,12
1 500,—	Konie	Banki	20 078,55
<u>85 200,25</u>			<u>85 200,25</u>

Na rok 1923/24 przeszło 139 członków, w ciągu roku przybyło —, ubyło 24; na rok 1924/25 przeszło 115 członków.

Rolnik w Rawiczu

Spółdzielnia rolniczo-handlowa z odp. ogr.

St. Krauze.

Br. Nowak.

1 Rolnik w Strzałkowie.

Bilans z dnia 30 czerwca 1924 r.

zł	Aktywa	Pasywa	zł
239,66	Kasa	Udziały	3,36
5 761,86	Towary	Fund. rezerwowy	285,48
2 941,89	Banki	Rezerwa specjalna	36,95
—,01	Akcje	Fundusz emeryt.	20,96
2,55	Efakta inne	Rach. weksli	7 300,10
—,01	Utensylja	Rach. bieżący	49 981,21
50 509,06	Rachunek bieżący	Amort. nieruchom.	—,02
—,05	Nieruchomości	Hipoteka	—,01
		Do dysp. Waln. Zgr.	1 827,—
<u>59 455,09</u>			<u>59 455,09</u>

Bilans otwarcia z dnia 1 lipca 1924 r.

zł	Aktywa	Pasywa	zł
239,66	Kasa	Udziały	4 659,95
5 760,86	Towary	Fund. rezerwowy	5 507,31
2 941,89	Banki	Rezerwa specjalna	21 470,11
2 889,—	Efakta	Fund. emeryt.	4 318,09
1,—	Udziały obce	Weksle	7 300,10
25 000,—	Nieruchomości	Wierzyciele	49 981,21
10 500,—	Utensylja	Hipoteki	2 777,70
50 509,06	Dłużnicy	Do dysp. W. Zgrom.	1 827,—
<u>97 841,47</u>			<u>97 841,47</u>

Na rok 1923/24 przeszło 80 członków, w ciągu roku przybyło 3, ubyło 1; na rok 1924/25 przechodzi 82 członków.

Rolnik

Sp. roln.-handl. z odp. ogr. Strzałków.

K. Młokosiewicz.

W. Paluszkiewicz.

[2] Bank Zaliczkowy w Złoczowie

Bilans z dnia 31 grudnia 1924 r.

Aktywa		Pasywa	
zł		zł	
5 686,63	Kasa	6 582,99	Udziały
504,78	Ef. fund. rezerw.	753,79	Fundusz rezerw.
92 268,50	Poż. wekslowe	16 724,91	Wkładki oszczędn.
—,08	„ skryptowe	19 375,74	„ na r-ki bież.
—,01	Koszta procesowe	2 687,94	Bank Gosp. kraj. Zast.
1 515,50	Odsetki na r. 1925	1 726,81	Odsetki na 1925 r.
419,33	Ruchomość	1,96	Fundusz strat
2 912,44	Nieruchomości	72 940,02	Wierzyciele
10 884,29	Rachunki bież. cz.	615,23	Zysk z r. 1924
7 114,45	Inkaso		
—,78	Lokacje		
2,65	Pol. Spółdz. kred.		
100,—	Zapas druków		
<u>121 409,39</u>		<u>121 409,39</u>	

Bilans otwarcia z dnia 1 stycznia 1925 r.

Aktywa		Pasywa	
zł		zł	
5 686,63	Kasa	6 582,99	Udziały
250,—	Ef. fund. rezerw.	39 040,57	Fundusz rezerw.
92 268,50	Poż. wekslowe	16 724,91	Wkładki oszczędn.
4 484,99	„ skryptowe	19 375,74	„ na r-ki bież.
1 640,88	Koszta procesowe	2 687,94	Bank Gosp. kraj. Zast.
1 515,50	Odsetki na 1925 r.	1 726,81	Odsetki na 1925 r.
2 740,—	Ruchomości	74 940,02	Wierzyciele
35 000,—	Nieruchomości	615,23	Zysk z r. 1924
10 884,29	Rachunki bież. cz.		
7 114,45	Inkaso		
6,32	Lokacje		
2,65	Pol. Spółdz. kred.		
100,—	Zapas druków		
<u>161 694,21</u>		<u>161 694,21</u>	

Na rok 1924 przeszło członków 3837, w r. 1924 przybyło 147.
Na rok 1925 przechodzi 3984 członków.
Odpowiedzialność członków nieograniczona.

Bank Zaliczkowy w Złoczowie
Spółdzielnia z n. o.

Ks. St. Wałęga Górski

[1] „Gleba“ w Pszczynie.

Bilans z dnia 30 czerwca 1924 r.

Aktywa.		Pasywa.	
zł		zł	
2 074,20	Kasa	20,80	Udziały
42 806,97	Towary	6,05	Fundusz rezerwowy
1 062,22	Banki	20 680,—	Weksle
561,59	P. K. O.	6 493,38	Banki
1,—	Akcje	23 800,55	Wierzyciele
22 125,65	Dłużnicy	466,31	Starostwo Pszczyna
1,—	Utensylja	17 165,84	Do dysp. W. Zgrom.
1,—	Ruchomości		
1,—	Nieruchomość		
<u>68 632,93</u>		<u>68 632,93</u>	

Bilans z dnia 1 lipca 1924 r.

Aktywa.		Pasywa.	
zł		zł	
2 074,20	Kasa	11 309,77	Udziały
42 806,97	Towary	27 796,92	Fundusz rezerwowy
1 062,22	Banki	2 000,—	Rezerwa specjalna
561,59	P. K. O.	20 680,—	Weksle
501,—	Akcje	6 493,38	Banki
22 193,65	Dłużnicy	23 800,55	Wierzyciele
1 001,—	Utensylja	1 926,—	Dywid. czł. za r. 23/24
2 251,—	Ruchomości	466,31	Wydział Powiatowy
25 001,—	Nieruchomość	2 980,—	Pretensje wątpl. i zal.
<u>97 452,93</u>		<u>97 452,93</u>	

Na rok 1923/24 przeszło 373 członków. W ciągu roku zmian nie było wobec czego na rok 1924/25 przeszła ta sama ilość członków.

„Gleba“

Zakup i Sprzedaż Artyk. Roln. zap. sp. z ogr. odp.
w Pszczynie.

Pajak.

Krzyżowski.

[1] Bank Ludowy w Swarzędzu.

Bilans z dnia 31. grudnia 1924.

Aktywa		Pasywa	
zł		zł	
1 588,86	Kasa	1 006,45	Udziały
714,—	Akcje	806,31	Fundusz rezerwowy
276,—	Efekta	852,69	Depozyta
2 071,—	Weksle	5 729,47	Banki
6 594,10	Bieżący (dłużnicy)	2 948,53	Zysk brutto
100,—	Ruchomości		
<u>11 343,46</u>		<u>11 343,46</u>	

Bilans z dnia 1. stycznia 1925 r.

Aktywa.		Pasywa.	
zł		zł	
1 588,86	Kasa	1 107,10	Udziały
714,—	Akcje	1 101,16	Fundusz rezerwowy
276,—	Efekta	1 874,26	Rezerwa specjalna
2 071,—	Weksle (prima)		Fundusz administra-
6 594,10	Rachunek bieżący	678,77	cyjny i podatkowy
100,—	Nieruchomości	852,69	Depozyta
		5 729,48	Banki
<u>11 343,46</u>		<u>11 343,46</u>	

Na rok 1924 przeszło 124 członków, w ciągu roku przybyło 29; na rok 1925 przechodzi 153 członków.

Swarzędz, dnia 15. marca 1925.

Bank Ludowy

Spółdzielnia kredytowa z odpow. nieogr. Swarzędz
M. Schleichert. W. Krzyżaniak.

[1] Rolnik w Łasinie.

Bilans p. 30 czerwca 1924 r.

Aktywa.		Pasywa.	
zł		zł	
122,17	Kasa	13 602,12	Udziały
9 666,95	Towary	2 717,71	Fundusz ezerwowy
367,94	Banki	28,32	Rezerwa specjalna
978,91	Akcje	5,61	Fundusz emeryt.
24 069,16	Rachunek bieżący		Rachunek bieżący
	(rolnicy i kupcy)	909,88	(rolnicy i kupcy)
5 305,86	Filja Grudziądz	14 990,—	Banki
1,—	Utensylja	8 259,45	Do dysp. W. Zgrom.
1,—	Nieruchomość		
<u>40 512,99</u>		<u>40 512,99</u>	

Bilans otwarcia z dnia 1 lipca 1924 r.

Aktywa.		Pasywa.	
zł		zł	
122,17	Kasa	13 602,12	Udziały
9 666,95	Towary	66 195,04	Fundusz rezerwowy
367,94	Banki	13 835,72	Rezerwa specjalna
1 173,—	Akcje i udziały	112,87	Fundusz emeryt.
24 069,16	Dłużnicy	909,88	Wierzyciele
5 305,86	Filja Grudziądz	14 990,—	Banki
12 000,—	Utensylja	8 259,45	Do dysp. W. Zgrom.
65 200,—	Nieruchomość		
<u>117 905,08</u>		<u>117 905,08</u>	

Na rok 1923,24 przeszło 104 członków, w ciągu roku przybyło 3, ubył 1; na rok 1924/25 przeszło 106 członków.

Łasin, 3 lutego 1925 r.

Rolnik w Łasinie

Spółdz. roln.-handl. z odp. ogr.
St. Kisiel. J. Szarafiński.

[2] Towarzystwo Zaliczkowe w Chrzanowie.

Bilans zamknięcia dn. 31. XII. 1924.

Aktywa		Pasywa	
zł		zł	
45 775,—	Pożyczki wekslowe	3 608,77	Udziały
1,55	Poż. skrypt hip.	308,05	Fundusz zapasowy
1 132,—	Zal. na kosza asek.	10 869,02	Wkładki oszczędn.
1 063,24	Lokacje	35 210,—	Wierzyciele
45,26	Bank Gospod. kraj.	677,65	Odsetki na r. 1925
—,03	Nieruchomości	510,34	Zysk z r. 1924
3 166,75	Got. w kasie		
<u>51 183,83</u>		<u>51 183,83</u>	

Bilans otwarcia w złotych na dzień 1. I. 1925.

Aktywa		Pasywa	
zł			zł
3 166,75	Kasa	Udziały	3 608,77
45 775,—	Pożyczki wekslowe	Fundusz zapasowy	81 868,10
23 767,57	Poż. skrypt. hip.	Wkładki oszczędn.	10 860,02
1 132,—	Zal. na koszt asek.	Wierzyciele	35 210,—
6 142,24	Lokacje	Odsetki na r. 1925	677,65
45,26	Bank Gosp. Kraj.	Zysk z r. 1924	510,34
52 725,06	Nieruchomości		
<u>132 743,88</u>		<u>132 743,88</u>	

Z dniem 1 stycznia 1925 liczy Towarzystwo 444 członków. Sprawozdanie niniejsze zatwierdzone zostało przez Walne Zgromadzenie w dniu 19 maja 1925.

Towarzystwo Zaliczkowe w Chrzanowie.

Bank Ludowy w Sępólnie.

Bilans z dnia 31 grudnia 1924 r.

Aktywa		Pasywa	
zł			zł
3 308,19	Kasa	Udziały	2 279,30
172,—	Waluty obce	Fundusz rezerwow	313,90
1 220,—	Akcje	Rezerwa specjalna	0,72
9 480,—	Weksle prima	Depozyta	11 894,90
49 111,68	Rachunek bieżący	Redyskont weksli	45 500,—
186,96	Koszty procesowe	Banki	4 003,65
1 117,28	Nieruchomość	Do dysp. W. Zgr.	603,64
<u>64 596,11</u>		<u>64 596,11</u>	

Bilans z dnia 1 stycznia 1925 r.

Aktywa		Pasywa	
zł			zł
3 308,19	Kasa	Udziały	2 279,30
172,—	Waluty obce	Fundusz rezerwow	1 872,92
1 220,—	Akcje	Rezerwa specjalna	0,72
9 480,—	Weksle prima	Depozyta	11 894,90
49 111,68	Rachunek bieżący	Redyskont weksli	45 500,—
186,96	Koszty procesowe	Banki	4 003,65
2 676,30	Nieruchomość	Do dysp. W. Zgr.	603,64
<u>66 155,13</u>		<u>66 155,13</u>	

Na rok 1924 przeszło 128 członków. W ciągu roku przybyło 22, ubyło 7. Na rok 1925 przechodzi 143 członków. Sępólno, dnia 13 sierpnia 1925 r.

**Bank Ludowy
Spółdz. z odp. nieogr.**

Meysner.

Ksaweryński.

Bank Ludowy w Barcinie

Bilans z dn. 31 grudnia 1924 r.

Aktywa		Pasywa	
zł			zł
803,52	Kasa	Udziały	197,48
—,51	Akcje	Fundusz rezerwow	59,66
109,14	Efekta	Rezerwa budowlana	18,27
5 560,—	Weksle prima	Depozyta	2 195,72
2 883,96	Rach. bież. (wierz.)	Banki	7 163,80
491,67	Nieruchomości	Do dysp. W. Zgr.	213,87
<u>9 848,80</u>		<u>9 848,80</u>	

Bilans zamknięcia z dnia 1 stycznia 1925 r.

Aktywa		Pasywa	
zł			zł
803,52	Kasa	Udziały	201,48
2 700,—	Akcje	Fundusz rezerwow	1 613,38
1 260,—	Efekta	Rezerwa specjalna	5 800,96
5 560,—	Weksle prima	Rezerwa budowl.	18,27
2 883,96	Rachunek bieżący	Depozyta	2 195,72
4 000,—	Nieruchomości	Banki	7 163,80
		Do dysp. W. Zgr.	213,87
<u>17 207,48</u>		<u>17 207,48</u>	

Na rok 1924 przeszło 340 członków, w ciągu roku wstąpiło 24, wystąpiło 5; na rok 1925 przeszło 359 członków.

**Bank Ludowy
Spółdz. z odp. nieogr.
w Barcinie.**

Al. Nowicki.

Fr. Orchowski.

M. Lewandowski.

Rolnik w Wągrówcu.

Bilans z dnia 30 czerwca 1924 r.

Aktywa		Pasywa	
zł			zł
1 360,98	Kasa	Udziały	243,03
11 005,66	Towary	Fundusz rezerwow	549,66
1,42	Banki	Rezerwa specj.	1,47
503,75	Akcje	Fundusz emeryt.	0,01
2 881,10	Rach. bież. (kupcy)	Banki	4 575,53
18 955,64	Rach. bież. (rolnicy)	Obligo wekslowe	3 000,—
3 000,—	Rachunek weksli	Rach. bież. (kupcy)	16 382,70
1 388,27	Utensylja	Rach. bież. (rolnicy)	5 938,01
—,01	Nieruchomości	Akcepty	4 500,—
—,01	Konie	Hipoteki pasywne	—,01
		Zwroty towarowe	2 448,21
		Do dysp. W. Zgrom.	2 448,21
<u>40 086,84</u>		<u>40 086,84</u>	

Bilans z dnia 1 lipca 1924 r.

Aktywa.		Pasywa.	
zł			zł
1 360,98	Kasa	Udziały	5 408,85
11 005,66	Towary	Fundusz rezerw.	13 973,94
1,42	Banki	Rezerwa specj.	21 571,32
608,23	Akcje	Fundusz emerytalny	52,44
2 881,10	Rach. bież. (kupcy)	Banki	4 575,53
18 955,64	Rach. bież. (rolnicy)	Obligo wekslowe	3 000,—
3 000,—	Rachunek weksli	Rach. bież. (kupcy)	16 382,70
3 955,46	Utensylja	Rach. bież. (rolnicy)	5 938,01
40 243,30	Nieruchomości	Akcepty	4 500,—
600,—	Konie	Hipoteki pasywne	3 302,58
		Zwroty towarowe	2 448,21
		Zysk do dysp. W. Zgr.	2 448,21
<u>83 601,79</u>		<u>83 601,79</u>	

Na rok 1923/24 przeszło 163 członków, przybyło 6, ubyło 2; na rok 1924/25 przechodzi 167 członków.

**Rolnik w Wągrówcu
Spółdz. roln. handl. z odp. ogr.
Wł. Żmudziński. L. Strzyżyńska.**

Rolnik w Szamotułach

Bilans z dnia 30 czerwca 1924 r.

Aktywa		Pasywa	
zł			zł
4 954,45	Kasa	Udziały	98,35
12 468,29	Towary	Fundusz rezerwow	1 530,85
1 338,05	Banki	Rezerwa specjalna	2,97
1 000,36	Akcje	Fundusz emerytalny	2,86
323,08	Rach. bież. (rolnicy)	Depozyta	17,04
1,—	Utensylja	Weksle	6 000,—
1,—	Nieruchomości	Rach. bież. (kupcy)	1 407,60
		Rach. bież. (rolnicy)	5 441,28
		Dywidenda towarowa	4 073,—
		Do dysp. W. Zgrom.	1 512,28
<u>20 086,23</u>		<u>20 086,23</u>	

Bilans z dnia 1 lipca 1924 r.

Aktywa		Pasywa	
zł			zł
4 954,45	Kasa	Udziały	24 706,94
12 468,29	Towary	Fundusz rezerwow	8 187,08
1 338,05	Banki	Rezerwa specjalna	28 278,32
1 000,36	Akcje	Fundusz emeryt.	370,60
323,08	Rachunek bieżący	Depozyta	4 292,15
6 001,—	Utensylja	Weksle	6 000,—
65 001,—	Nieruchomości	Rachunek bieżący	13 515,48
		Premja towarowa	4 073,—
		Konto waloryzacji	150,38
		Zysk do dysp. W. Zgr.	1 512,28
<u>91 086,23</u>		<u>91 086,23</u>	

Na rok 1923/24 przeszło 230 członków, przybyło 29, ubyło 26; na rok 1924/25 przechodzi 233 członków.

Szamotuły, dnia 21 lutego 1925 r.

**Rolnik w Szamotułach
Spółdz. rolniczo-handlowa z odp. ogr.
J. Vogel. T. Kosiński.**

3 Rolnik w Trzemesznie.

Bilans z dnia 30 czerwca 1924.

Aktywa		Pasywa	
zł			zł
50,26	Kasa	Udziały	388,17
22 423,91	Towary	Fundusz rezerwowo	17,73
139,08	Banki	Rezerwy specjalna	9,40
13,63	Akcje	Fundusz emerytalny	8,31
2 330,02	Rach. bieź. (kupcy)	Kaucje	1,—
16 144,22	Rach. „ (rolnicy)	Depozyta	1 568,38
5 380,49	Rach. Centr. z Filją	Rach. bieź. (kupcy)	14 909,70
651,95	Utensylja	„ „ (rolnicy)	19 403,18
8,39	Nieruchomość	„ Centr. z Filją	5 380,49
1 494,44	Konie	Banki	1 485,64
1,—	Śrutownik	Hipoteki	1,—
		Do dysp. W. Zgr.	5 964,39
<u>49 137,39</u>			<u>49 137,39</u>

Bilans z dnia 1 lipca 1924.

Aktywa		Pasywa	
zł			zł
50,26	Kasa	Udziały	12 690,19
22 423,91	Towary	Fundusz rezerw.	11 446,12
139,08	Banki	„ rez. specj.	17 429,76
13,63	Akcje	„ emerytalny	1 201,20
761,—	Pożyczki Państw.	„ wtpl. pretensji	1 461,73
2 330,02	Rach. bieź. (kupcy)	Kaucje	5 077,72
16 144,22	„ „ (rolnicy)	Depozyta	18 316,32
5 380,49	Centrala	Rach. bieź. (kupcy)	14 909,70
8 662,75	Utensylja	„ „ (rolnicy)	19 403,18
2 565,—	Hipoteki	Filja	5 380,49
47 317,93	Nieruchomość	Banki	1 485,64
1 494,44	Konie	Hipoteki pasywne	3 000,—
4 019,32	Śrutownik		
<u>111 802,05</u>			<u>111 802,05</u>

Na rok 1923/24 przeszło 122 członków, przybył 1, ubyło 5, na rok 1924/25 przechodzi 118 członków.

Rolnik w Trzemesznie

Sp. roln.-handl. z odp. ogr.

A. Tułodziecki. B. Kubska.

1 Rolnik w Poznaniu.

Bilans z dnia 30. czerwca 1924 r.

Aktywa		Pasywa	
zł			zł
2 502,10	Kasa	Udziały	248,78
34 280,07	Towary	Fundusz rezerwowo	1 157,59
3 528,95	Akcje i udziały	Rezerwa specjalna	42,62
983,54	Banki	Fund. wtpl. preten.	447,64
136 704,78	Dłużnicy	Depozyta	2 241,56
1,—	Utensylja	Obligo wekslowe	88 969,20
89 275,18	Weksle	Wierzyciele	56 469,25
11 175,04	Nieruchomości	Banki	15 525,30
1,—	Polska Poż. Państw.	Akcepty	103 566,60
1,—	Worki	Dyw. towarowa	2 360,75
1,—	Samochód	Różnice kursowe	4,97
		Do dysp. W. Zgr.	7 419,40
<u>278 453,66</u>			<u>278 453,66</u>

Bilans z dnia 1. lipca 1924 r.

Aktywa		Pasywa	
zł			zł
2 502,10	Kasa	Udziały	15 901,34
34 280,07	Towary	Fundusz rezerwowo	2 509,01
4 774,—	Akcje	Rezerwa specjalna	12 761,22
983,54	Banki	Fund. wtpl. preten.	447,64
136 704,78	Dłużnicy	Depozyta I.	93,29
89 275,18	Weksle	Depozyta II.	2 241 56
480,—	Polska Poż. Państw.	Obligo wekslowe	88 969,20
32 454,04	Nieruchomości	Wierzyciele	61 606,84
4 947,44	Utensylja I.	Banki	15 525,30
1,—	Utensylja II.	Akcepty własne	103 566,60
6 500,—	Samochód	Dyw. towarowa	2 360,75
500,—	Worki	Do dysp. W. Zgr.	7 419,40
<u>313 402,15</u>			<u>313 402,25</u>

Na rok 1923/24 przeszło 173, członków w ciągu roku przybyło 5, ubyło 12; na rok 1925/25 przeszło 166 członków.

Rolnik w Poznaniu.

Sp. roln.-handl. z ogr. odp.

St. Anlink. Z. Alejski.

1 Rolnik w Śremie.

Bilans z dnia 30 czerwca 1924 r.

Aktywa.		Pasywa.	
zł			zł
490,10	Kasa	Udziały	223,75
11 080,33	Towary	Fundusz rezerwowo	842,69
163,05	Banki	Rezerwa specjalna	—,18
1 593,35	Akcje	Fundusz emerytalny	5,55
4 855,56	Rach. bieź. (kupcy)	Banki	22,76
20 802,10	Rach. bieź. (rolnicy)	Weksle	426,24
—,01	Utensylja	Rach. bieź. (kupcy)	19 749,83
—,01	Nieruchomość	Rach. bieź. (rolnicy)	16 850,57
613,89	Zaprząg	Hipoteki	—,05
		Do dysp. W. Zgrom.	1 476,78
<u>39 598,40</u>			<u>39 598,76</u>

Bilans z dnia 1 lipca 1924 r.

Aktywa.		Pasywa.	
zł			zł
490,10	Kasa	Udziały	10 259,42
11 080,33	Towary	Fundusz rezerw.	6 864,35
163,05	Banki	Rezerwa specjalna	20 394,09
5 794,—	Akcje	Fundusz emerytalny	891,09
4 855,56	Rach. bieź. (kupcy)	Fundusz na pokr.	
20 802,10	Rach. bieź. (rolnicy)	watpl pretensji	13,39
4 560,36	Ruchomość	Banki	22,76
33 012,49	Nieruchomość	Weksle	426,24
7 727,61	Centrala-Filja	Rach. bieź. (kupcy)	19 749,83
1 050,—	Konie	Rach. bieź. (rolnicy)	16 850,57
358,44	Uprząg	Obligo hipoteczne	5 219,91
2,—	Worki	Centrala-Filja	7 727,61
		Rachunek różnych	1 476,78
<u>89 896,04</u>			<u>89 895,04</u>

Na rok 1923/24 przeszło 160, przybyło 5, ubyło 18; na rok 1924/25 przechodzi 147 członków.

Rolnik w Śremie

Sp. roln.-handl. z odp. ogr.

Grzegorzczak. Gustowski.

1 Rolnik w Śmiglu.

Bilans z dnia 30 czerwca 1924 r.

Aktywa.		Pasywa.	
zł			zł
375,43	Kasa	Udziały	333,19
10 233,20	Towary	Fundusz rezerwowo	22,39
14,91	Banki	Rezerwa specjalna	1,01
213,27	Akcje	Fundusz emerytalny	—,28
170 054,44	Rach. bieź. (rolnicy)	Rezerwa delcredere	—,52
7 030,97	Rach. bieź. (kupcy)	„ podatkowa	—,05
6 380,—	Weksle	Banki	14 369,90
1 496,96	Utensylja	Rach. bieź (kupcy)	164 302,03
—,55	Nieruchomości	Rach. bieź. (rolnicy)	7 361,55
		Rach. weksli i akcep.	6 380,—
		Hipoteki	—,03
		Do dysp. Waln. Zgr.	3 028,78
<u>195 799,73</u>			<u>195 799,73</u>

Bilans z dnia 1 lipca 1924 r.

Aktywa.		Pasywa.	
zł			zł
375,43	Kasa	Udziały	15 110,45
10 233,20	Towary	Fundusz rezerw.	10 473,38
213,27	Akcje	Rezerwa specjalna	12 736,93
170 054,44	Rach. bieź. (rolnicy)	Fundusz emeryt.	290,—
7 030,97	Rach. bieź. (kupcy)	Delcredere	635,—
6 380,—	Weksle	Rezerwa podat.	117,50
19 212,50	Utensylja	Banki	14 354,99
33 035,78	Nieruchomości	Rach. bieź. (rolnicy)	7 361,55
		Rach. bieź. (kupcy)	164 302,03
		Rach. weksli i akcep.	6 380,—
		Hipoteki	11 764,70
		Zysk brutto	3 028,78
		Różnica kursowa	—,28
<u>246 555,59</u>			<u>246 555,59</u>

Na rok 1923/24 przeszło 258 członków, przybyło 112, ubyło 12; na rok 1924/25 przechodzi 358 członków.

Rolnik w Śmiglu.

Sp. roln.-handl. z odp. ogr.

F. Walkowski. M. Bialkowski.

3

Bilans Banku Spółdzielczego z nieogr. odp. w Mławie.

Stan czynny:	W dniu	Zwal. bil. otw.	Stan bierny:	W dniu	Zwal. bil. otw.
	31. XII. 1924.	w d. 1. I. 1925.		31. XII. 1924.	w d. 1. I. 1925.
Gotówka	6 683,32	6 683,32	Kapitał udziałowy	27 900,33	44 721,98
P. K. O.	129,06	129,06	„ zapasowy	502,30	2 261,15
R-k żyrowy w B-ku Polskim	191,62	191,62	Wierzyciele	681,19	681,19
Skup weksli	151 768,66	151 768,66	Korespondenci „Loro“	7,90	7,90
Papiery wartościowe	3 892,11	3 892,11	Zastępstwo B-ku Polskiego	20 081,64	20 081,64
Nieruchomości i ruchomości	3 196,30	35 188,—	Redyskonto weksli	61 630,—	61 630,—
Korespondenci „Nostro“	6 220,21	6 220,21	Wkłady terminowe	65 985,94	76 279,74
Otwarte kredyty	14 719,73	14 719,73	„ w r-ku bieżącym	6 304,25	6 304,25
Sumy zwrotne	224,—	224,—	Procenty nieodebrane	—,19	618,09
			Różne rachunki	1 465,62	1 465,62
			Obciążenie nieruchomości	—	2 500,—
			Zysk w roku 1924	2 465,15	2 465,15
	<u>187 025,01</u>	<u>219 016,71</u>		<u>187 025,01</u>	<u>219 016,71</u>

Rachunek Strat i Zysków. Winien: procenty i prowizje zł 13 246,79, koszty handlowe zł 19 462,67, czysty zysk zł 2 465,15, ogółem zł 35 174,61. Ma: procenty i prowizje zł 32 323,21, różne zł 2 851,40, ogółem zł 35 174,61.

Podział zysków. Na fundusz zasobowy zł 1 015,15, na cele społeczne zł 450,—, na gratyfikację pracownikom zł 700,— na gratyfikację Zarządowi zł 300,—.

Sprawozdanie powyższe zatwierdzone zostało przez Walne Zgromadzenie w dn. 7 marca 1925 roku.

3

Bank Ludowy w Pabjanicach

Bilans na dzień 31 grudnia 1924 r.

zł	Stan czynny	Stan bierny	zł
4 683,44	Kasa	Kapitał udziałowy	17 267,74
41,07	Banki	„ zasobowy	90,49
8 004,—	R ki bież.	„ rezerwowy	—,01
4 787,28	Papiery wartośc.	Fund. amort. nier.	—,03
11 000,02	Pożyczki	Banki	251,—
107 576,20	Weksle	R-ki bież.	11 484,36
—,30	Nieruchomość	Wkłady oszczędn.	3 273,76
20,50	Ruchomości	Lokaty	11 000,—
21 129,04	Inne aktywa	Redyskonto	89 978,20
	Kaucja hip. 50 000,—	Inne pasywa	22 140,28
		Zysk	1 755,98
		Kaucja hip. 50 000,—	
<u>157 241,85</u>			<u>157 241,85</u>

Rachunek strat i zysków. Winien: koszty handlowe i adm. zł 14 209,85, odsetki od wkładów zł 292,74, zysk zł 1 755,98 razem zł 16 258,57. Ma: procenty i prowizje zł 12 750,06, dochód z domu zł 2 721,23, różne zł 787,28 razem zł 16 258,57.

Podział zysków: 50% zysku t. j. zł 877,99 Walne Zgromadzenie przeznaczyło na kapitał zasobowy i 50% t. j. zł 877,99 na fundusz zapomogowy dla wdów i sierot po wkladcach.

Bilans otwarcia w złotych na dzień 1. I. 1925 r.

zł	Stan czynny	Stan bierny	zł
4 683,44	Kasa	Kapitał udziałowy	28 272,07
41,07	Banki	„ zasobowy	1 787,62
8 004,—	R-ki bież.	„ rezerwowy	1 393,05
4 787,28	Papiery wartość.	Fund. amort. nier.	80 734,84
12 117,15	Pożyczki	„ na pokrycie	
107 576,20	Weksle	wątpl. poz.	1 117,15
137 270,—	Nieruchomość	Udz. do wypłacenia	14 673,62
3 096,61	Ruchomości	Banki	251,—
21 129,04	Inne aktywa	R-ki bież.	11 537,52
	Kaucja hip. 50 000,—	Wkłady oszczędn.	33 474,40
		Lokaty	11 000,—
		Redyskonto	89 978,20
		Inne pasywa	22 729,34
		Zysk	1 755,98
		Kaucja hip. 50 000,—	
<u>298 704,79</u>			<u>298 704,79</u>

Bilans na dzień 31. XII. 1924 r., r-ek strat i zysków, podział zysków oraz bilans otwarcia w złotych na dzień 1. I. 1925 r. zatwierdzone zostały przez Walne Zgromadzenie Pełnomocników w dniu 18 lipca 1925 r.

Bank Ludowy w Pabjanicach
Spółdz. z ogr. odp.

1

Bank Ludowy w Ołoboku.

Bilans z dnia 31 grudnia 1924 r.

zł	Aktywa	Pasywa	zł
53,88	Kasa	Udziały	10,08
2,64	Banki	Fundusz rezerwowy	6,58
—,02	Akcje	Rezerwa specjalna	—,23
—,01	Efekta	Depozyta	279,56
245,—	Weksle-sola	Banki	1 500,—
1 500,—	Weksle-prima	Do dysp. W. Zgr.	5,10
<u>1 801,55</u>			<u>1 801,55</u>

Bilans z dnia 1 stycznia 1925 r.

zł	Aktywa	Pasywa	zł
53,88	Kasa	Udziały	10,08
416,57	Banki	Fundusz rezerwowy	421,75
222,—	Akcje	Rezerwa specjalna	414,16
43,20	Efekta	Depozyta	279,56
245,—	Weksle-sola	Banki	1 500,—
1 500,—	Weksle prima	Do dysp. W. Zgr.	5,10
150,—	Ruchomości		
<u>2 630,65</u>			<u>2 630,65</u>

Na rok 1924 przeszło 293 członków, przybyło 3, ubył 1; na rok 1925 przeszło 295 członków.

Bank Ludowy

Sp. z ogr. odp. w Ołoboku.

B. Maliński.

J. Urban III.

J. Rosik.

3 **Polski Bank Spółdzielczy w Opocznie**

Bilans zamknięcia

zł	Stan czynny	Stan bierny	zł
5,64	Kasa	Udziały	5 135,30
500,—	Papiery wartościowe	Fund. zas. i specj.	1 272,48
29 280,25	Pożyczki	Wkłady	6 567,32
935,19	Dłużn. i Wierzyc.	Redyskonto	5 130,—
10,48	P. K. O.	Banki	14 523,—
525,03	Różne	Ods. za rok nast.	39,13
562,80	Incasso	Różni za Incasso	562,80
1 410,64	Straty i zyski		
<u>33 230,03</u>			<u>33 230,03</u>

Bilans otwarcia

zł	Stan czynny	Stan bierny	zł
5,64	Kasa	Udziały	5 669,06
3 270,—	Papiery wartościowe	Fund. zas. i specj.	1 992,07
38 404,32	Pożyczki	Wkłady	15 496,10
562,80	Incasso	Redyskonto	5 130,—
935,19	Dłużn. i Wierzyc.	Różni za Incasso	562,80
477,—	Ruchomości	Ods. za rok nast.	39,13
10,48	P. K. O.	Banki	14 523,—
525,03	Różne	Zyski i Straty	778,30
<u>44 190,46</u>			<u>44 190,46</u>

Do skompletowania

potrzebne nam są:

Poradnik Spółdzielni, rok 1923, nr. 1—12
 „ „ „ 1925, nr. 1, 2, 6.

Zgłoszenia wraz z podaniem ceny prosimy skierować pod następującym adresem:

Spółdzielnia Wydawnicza U. Z. S.
 z odp. udz. w Poznaniu
 Poznań, Pl. Wolności 18.

Nasze nowe wydawnictwo.

Każda Spółdzielnia powinna czytać i rozpowszechniać wśród swych członków znakomitą, bogato ilustrowaną książkę Dr. Dvořák'a p. t.

Spółdzielczość w Czechosłowacji

która w tłumaczeniu polskiem p. J. Trojana opuściła co dopiero prasę drukarską i jest do nabycia w naszej spółdzielni. Cena książki wynosi 2,50 zł. Przy większych ilościach egzemplarzy udzielamy 20% rabatu.

Spółdzielnia Wydawnicza U. Z. S.
 z odp. udz. w Poznaniu
 Poznań, Pl. Wolności 18.

Poznań, ul. Seweryna Mielżyńskiego nr. 1.

Telefon 1421 (dawniej ul. Wiktorji) Telefon 1421

„POWIERNIK“

Towarzystwo akcyjne rewizyjno-powiernicze

wykonuje swoją działalność w następujących gałęziach:

- I. Książkowość bankowa, spółkowa, kupiecko-przemysłowa.
- II. Książkowość dla majątków ziemskich z własnym wydawnictwem rejestrów.
- III. Oddział podatkowy — deklaracje, reklamacje, zażalenie.
- IV. Rewizje ksiąg i kasowości w instytucjach i przedsiębiorstwach komunalno-państwowych.
- V. Administracje spadkowe, przeprowadzanie likwidacji, akordów, zamiany, prywatnych przedsiębiorstw i inne czynności powiernicze.

Rzeczoznawstwo, organizacje, stałe nadzory i rewizje przygodne przez przysięgłych rewizorów.

Bezwzględna dyskrecja zapewniona. — Honorarium według umowy.

Spółdzielnia Wydawnicza Unji Związków Spółdzielczych

z odpow. udziałami w Poznaniu.

Tel. 34-89. Konto czek.: Poznań nr. 206013.

Poleca broszury i dzieła z dziedziny spółdziel. i podatkowej księgi handlowe i druki dla Spółdzielni.

Wykonuje we własnej drukarni wszelkie druki, oraz dostarcza każdego rodzaju stemple metalowe i kauczukowe.

Ostatnia nowość: M. Scheffs: O wekslach i czekach 3 zł.
 M. Turski i T. Wolfram: Polska tabela procent. 10 zł.

Zagraniczne wyroby

opanowują coraz bardziej krajowy rynek i utrudniają rozwój naszych placówek przemysłowych, wywołując tem samem w Polsce bezrobocie i powodując krytyczny stan ekonomiczny, który pogarsza egzystencję wszystkich obywateli

Krajowe wyroby

przyczyniają się do wzrostu i rozkwitu naszego życia przemysłowego i handlowego, uniezależniają państwo od obcych wpływów i sprowadzają do niego dobrobyt, przez co staje ono na wyżynach ekonomicznych jak również staje się odpornem na wszelkie wrogie zakusy.

HURTOWNIA SPÓŁEK SPOŻYWCÓW

POZNAŃ - GRUDZIĄDZ - KATOWICE

w zrozumieniu powyższego postawiła sobie za zadanie zastępować dotychczas powszechnie używane produkty pierwszej potrzeby fabrykatów obcych fabrykatami własnymi. Cały szereg wytwórczych zakładów uruchomionych przy Hurtowni, jako placówki handlowej, wypuszcza na rynek wyroby znane pod marką

HA - ES - ES

Każdy, kto chce popierać nasze zadanie, czy to kupiectwo czy to przemysł, winien zważać przy zakupie na znane marki

HA - ES - ES

Dotychczas pod powyższą marką ukazały się następujące towary:

**HERBATA — KAKAO — KAWA SŁODOWA — KROCHMAL
RYŻOWY — NATRON — PASTY do obuwia — PŁATKI
owsiane — PŁYN do czyszczenia metali METALOL —
ULTRAMARYNA do prania.**

Centrala Rolników Tow. Akc.

(Hurtownia „Rolników“ Spółdzielni Rolniczo-Handlowych
należących do
Związku Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych T.z.)

w POZNANIU, Plac Wolności 17

i Oddziały jej:

w Bydgoszczy, ulica Gdańska 19,

w Toruniu, ulica Szeroka 18,

w Włocławku, ulica Ogrodowa 2.

w Gdańsku, Pfefferstadt 38/39 oraz

Przedstawicielstwo w Katowicach, ulica Marjacka 13,

załatwiają wszelkie transakcje, wchodzące w zakres handlu ziemiopłodami, paszami, nawozami sztucznymi, opałem i t. p. za pośrednictwem Spółdzielni Rolniczo-Handlowych, pod nazwą „Rolnik“, w Wielkopolsce, na Pomorzu, na Kujawach i Górnym Śląsku.

„Rolniki“

kupują od ziemian i gospodarzy: zboża wszelkiego rodzaju, ziemniaki i wszystkie inne ziemiopłody,

dostarczają na specjalnie dogodnych dla rolnictwa warunkach, za gotówkę lub na zamianę: nawozy sztuczne, paszę, opał i inne artykuły, potrzebne rolnictwu.

Od dokonanych zakupów i sprzedaży udzielają członkom w końcu roku dopłat względnie zwrotów.

BANK

ZWIĄZKU SPÓŁEK ZAROBKOWYCH

INSTYTUCJA CENTRALNA: POZNAŃ, PLAC WOLNOŚCI 15.

ODDZIAŁY: a) W KRAJU:

Warszawa, Jasna 8,
Łódź, Piotrkowska 72,
Toruń, Szeroka 14,
Kraków, Rynek Główny 19,
Bydgoszcz, Plac Teatralny 4,
Lublin, Krak. Przedmieście 45,
Radom, Plac 3 Maja,
Piotrków, Plac Kościuszki,
Kielce, Kolejowa 54,
Grudziądz, Józ. Wybickiego 11/13,
Zbąszyń, Marszałkowska 43,
Katowice, Warszawska 7,
Sosnowiec, 3 Maja 9,
Lwów, Jagiellońska 1,
Wilno, Mickiewicza 1,
Bielsko, Piłsudskiego 13.

b) WOLNE MIASTO GDAŃSK:

Holzmarkt 18.

c) ZAGRANICĄ:

Nowy York. Union Bank of the Cooperative Societies New-York Agency,
953 Third Avenue New-York.

Paryż. Banque de l'Union des Sociétés Coopératives, Succursale de Paris,
82 rue Saint Lazare, Paris (9-e).

Kapitał akcyjny: 20 000 000 zł.

Kapitał rezerwowy: przeszło 2 000 000 zł.

Załatwia wszelkie czynności wchodzące w zakres bankowości.

Adres telegr. w kraju i New-Yorku: „Zarobkowy“, w Paryżu: „Bezetesteb“.

Związkowa Centrala Maszyn

Poznań, Wjazdowa 9.

Adres telegr.: Cemata.

Telefon 22 80 i 22 89.

Maszyny
i
narzędzia rolnicze.

...

Największa w Zachodniej
Polsce składnica
części rezer-
wowych.

Wyłączne prawo sprzedaży:

wyrobów fabryk: Tow. Akc. H. Cegielski
światowej sławy { oryg. szwedzkich wirówek „Baltic“
maszyn żniwnych Massey-Harris.